

GRAND JUL 14 1967

NEW YORK PUBLIC LIBRARY
DIV. S
GRAND CENTRAL STA. BOX 2231
NEW YORK 17, N.Y.

V I E N Y B Ė

The Oldest Lithuanian Newspaper in the World

81 M. 13 N.

192 Highland Boulevard
Brooklyn, N. Y. 11207

1967 M. BIRŽELIO (JUNE) 30 D.

Telefonas:
APplegate 7-7257

KAINA 20 C.

Lietuvos dienos Montrealyje

Jonas Valaitis

Birželio 20-23 dienomis Montrealio parodoje lietuvių centru buvo Sovietų Sąjungos paviljonas, kuriame vyko lietuvių programa. Lietuviai, nesvarbu, ar jie priklausė vienokiai ar kitokiai partijai, ar buvo sovietinės Lietuvos draugai ar priešai, vienodai susidomėję skubėjo pamatyti lietuviškų eksponatų ir išgirsti Lietuvos menininkų.

Pati svarbioji Lietuvos diena buvo birželio 23 d., bet tų trejeto dienų programos pradžia buvo birželio 20 d., kada ką tik iš Lietuvos atvykusi delegacija surengė laikraščių ir radijo atstovams spaudos konferenciją. Visa eilė užsieny ir lietuvių spaudos atstovų statė klausimus, kurių buvo daug ir įvairių ir kuriuos atsakinėjo delegacijos dalyviai pagal pasiskiras sritis.

Delegacijos pirmininkas ir jos vadovas buvo Lietuvos TSR ministrų tarybos vicepirmininkas Ksaveras Kairys. Kiti delegacijos nariai: užsieny reikalų ministrė Leokadija Diržinskaitė, Lietuvos Aukš-

čiausios Tarybos pirmininkas Antanas Barkauskas, Lietuvos Mokslų Akademijos prezidentas prof. Juozas Matulis, žurnalo Svyturio redaktorius rašytojas Alfonsas Bieliauskas, Vilniaus miesto burmistras Jonas Vildžiūnas, Ukmergės rajono kolūkio pirmininkas Juozas Kondratas, Kauno radio aparatų gamyklos specialistė Stefanija Genovaitė Pušinskaitė, Lietuvos Dailininkų Sgos pirm. dail. Jonas Kuzminskis ir Kauno muzikinio teatro solistė Stasė Rapaalienė.

Konferencija buvo toje pat auditorijoje, kur tuojau po jos įvyko Lietuvos menininkų koncertas. Toje pat auditorijoje vyko koncertai ir kitomis dienomis, buvo rodomi lietuviški filmai ir skaitomos paskaitos.

Publika, kurios tarpe tomis dienomis didžiulioje buvo lietuviai, Lietuvos menininkams nepašyktėjo karštų aplođismentų. Lietuviškų koncertų pasiklausyti visada susirinkdavo tiek daug žmonių, kad auditorija joku būdu negalėjo jų visų sutalpinti.

Lietuvos menininkus sudarė "Lietuvos" ansamblio

grupė su vadovu Vladu Bartusevičium. Grupės dalyvių tarpe buvo: Kazys Budrys, Antanas Jonušas, Juozas Jauniškis, Juozapas Čiplies, Ona Jankauskienė, Irena Kutkaitė, Algimantas Prūsevičius, Romualdas Mankelevičius, Vladas Krupickas, Julius Škėma, Almutė Kankevičiūtė, Gražina Vaitkevičienė, Janina Barniškienė, Gražina Mickutė, Elena Urbanavičiūtė, Kestutis Tamulėvičius, Henrikas Uznys, Vaclovas Paukštė, Bronius Laurinkėnas, Vytautas Banys. Jų tarpe buvo šokėjai ir liaudies instrumentalistai. Be to, buvo pasaulinio garso styginis kvartetas. Jame dalyvauja: Eugenijus Paulauskas, Kornelija Kalinauskaitė, Jurgis Fledžinskas ir Romualdas Kulikauskas. Pranešinėjo A. Kirvaitis.

Iš dainininku buvo atvykę neseniai Italijoje (La Scala operoje) stažavę Vaclovas Daunoras, Stasė Rapaalienė (Lietuvos delegacijos narė) ir Elena Saulevičiūtė. Jie dainavo, akompanuojant komp. Stasiui Vainiūniui, kurio kvintetą sugrojo pagarsėjęs Lietuvos kvartetas, kompozitoriui atliekant fortepijono dalį.

Tęsiama 6 psl.

SOLIŠTAS VACLOVAS DAUNORAS dainuoja "Lietuva, brangi", akompanuojant "Lietuva" ansamblio instrumentalistams, Lietuvos dienomis Montrealio expo 67 parodoje, Sovietų Sąjungos paviljone.

SOLIŠTĖ ELENA SAULEVIČIŪTĖ, iš Lietuvos, dainuoja ariją iš operos "Madame Butterfly", Montrealio expo 67 parodoje. Lietuvių programos vyko per visą savaitę, nuo birželio 20 iki birželio 28.

S. Narkėliūnaitės nuotr.

* J. KAPOČIUS, Lietuvių Enciklopedijos leidėjas, keletą savaičių atostogavęs Europoje, grįžo į namus. Kapočius Londone ir Vokietijoje pasikalbėjo Lietuvių Enciklopedijos reikalais.

INŽ. RAIMUNDAS ŽICKUS iš Bostono išvyko į Vokietiją, Angliją ir Olandiją dalyvauti chemijos inžinierių suvažiavimuose. Jisai jau įpusėjo magistro laipsniui įsigyti.

* Elena ir Aleksandras Grauzdės iš Bostono atostogas praleido važinėdami po Ameriką. Buvo pasiekę iki New Mexico valst.

* LYNN PHILBROOK, Michelsonų, gyvenančių Bostone dukraitė, baigė Dean Junior kolegiją. Ji yra National Honor Society narė. Rudeni lankys Bostono universitetą.

* J. BUDREIKIENĖ iš W. Roxbury, Mass., gavo Northeastern universitete Health Science magistro laipsnį.

* Didžiausia Lietuvių Piliečių Draugija So. Bostone, Mass., turinti 1,500 narių, birželio 15 d. buvo sukvietusi savo susirinkimui, kuriame sekretorius A. Nevieta plačiai pranešė apie draugijos veiklą. Džiaugėsi, kad nuo praeito susirinkimo nemirė nei vienas narys ir į draugiją įsijungė trys nauji nariai. Rugsėjo 10 d. draugija rengia pokylį veteranams pagerbti. Pokyliui vadovauja A. Andriulionis.

* Veronika Keblinkienė-Kerulytė mirė Bostone, sulaukusi 48 m. amžiaus. Ji buvo Juozo Keblinko, The Boston Globe kolumnisto žmona, žinoma kellauninkė. Palaidota Worcester, Mass.

* KUN. E. KONTAUTAS birželio 25 d. iš Bostono išvyko į Prancūziją lankyti dviejų mėn. kursų. Jis vadovauja studentų grupei.

ADVOKATAS
C. A. VOKET
(VOKIETAITIS)
41-40 74th Street
Jackson Heights, N. Y.
Telefonas: NEWton 9-6620

* R. KRIAUCIŪNAS parašęs dizertaciją tema "Amžiaus ir trumpalaikės atminties santykis", Washington universitete. St. Louis, Mo., gavo psichologijos daktarata.

* A. SAULAITIS, S. J., liepos 1 - 4 dienomis Pottawattammie Resort, Mich., skaitys paskaitą skautybės reikalais.

* Misijonierius D. Slapšys, S. J., Indijoje gyvenęs 16 metų, pabuvojęs Jungtinėse Valstybėse, grįžta į Indiją liepos pradžioje.

ALFONSAS DZIKAS, baigęs biznio administracijos mokslus Connecticut universitete. Bakalauro laipsnį buvo gavęs Brooklyno Politechnikos institute 1960 m. Du metus tarnavo kariuomenėje, kaip leitenantas, o dabar kapitonas rezervistų dalinyje. Dirba United Aircraft Pratt and Whitney Division, E. Hartford, Conn., kaip kompiuterių ekspertas. Jisai vedė Daliją Minkūnaitę ir augina sūnų Saulių. Abudu yra gyvenę Brooklyne, kur įsikūrė abiejų tėvai. Alfonsas Dzikas, be to, yra nuolatinis Hartfordo "Tėvynės garų" radijo programos pranešėjas.

* Aldonos Stempuzienės rečitalis įvyksta rugsėjo 24 d. Muzikos instituto salėje, Cleveland, Ohio. Koncertą rengia Caffarello Opera Co. Atliks komp. D. Lapinsko kūrinius mezzosopranui su fortepijonu ir fleita.

* MARIJA SALKAUSKIENĖ iš Cleveland, Ohio, mirė ir palaidota birželio 20 d. Kalvarijos kapinėse.

* Prof. dr. V. Bleišauskas iš Xavier universiteto, Cincinnati, Ohio, dalyvaus Wiesbaden, Vokietijoje, rugpj. 24 d. diskusijoje apie studentų psichinę sveikatą. Rugpj. 23 p. pats skaitys paskaitą psichoterapeutų tarptautiniam kongrese.

* KUN. E. PAUKŠTYS, Aušros vartų parapijos klebonas Chester, Pa., mirė birželio 23 d.

* LIETUVIŲ GYDYTOJŲ Sąjunga savo šeštąjį suvažiavimą kviečia Darbo dienos proga Cleveland Ohio. Lietuvių gydytojų draugijoje narių yra 650, kurių 500 gyvena JAV.

* Kristijono Donelaičio vardo Washington, D. C. lituanistinę mokyklą lankė 26 mokiniai. Pagal LB programą dėsto mokinių motinos, vadovaujant Rūtai Penkiūnienei. Kitos mokytojos: Giedrė Jazbutienė, Aldona Kindurienė, Regina Petrutienė, Pranas Baltakis ir Gražina Krivickienė. Mokyklą išlaiko tėvai ir pajamos iš Kalėdinės eglutės ir metinio pikniko, kuris šiemet buvo Zublių sodelyje. Bendruomenė ir Moterų klubas paaukėjo po \$100, atleistininkai \$10. Tėvų komitete yra G. Žemaitienė, A. Vaičiulaitis, R. Lioglenė.

* FRANK ŠEŠTOKAS su dukra Emilija Parmalis, aplankęs Pasaulinę parodą Montrealyje ir viešėjęs New Yorke, Washingtone ir Chicagoje, grįžo į St. Petersburg, Florida.

* PRANAS BARNAVIČIUS vienas seniausių Worcester, Mass., gyventojų, mirė sulaukęs gilios senatvės.

* JONAS ŠIPAILA ir Algis Bulsys iš Rochester, N. Y., birželio 25 d. lėktuvu išskrenda į Washingtono valstybę prie Pacifiko ir dviračiais grįš namo.

Kun. Donald Petratis, Marianopolio mokyklos vicedirektorius, už patariamąjį išskirtinį darbą žurnalizme St. Bonaventure universitete, Bonaventure, N. Y., pagerbtas specialioje spaudos dienoje, kaip gerai dirbęs su jauniaisiais mokyklos žurnalistais, leidžiančiais "The Golden Knight".

* AMERIKOS LIETUVIŲ TAUTINĖS S-gos Seime naujai išrinkta centro v-ba: pirm. Teodoras Blinstrubas, I vicepirm. Vaclovas Mažeika, II vicepirm. Mečys Valiukėnas, sekr. Bronė Paplėnienė, išd. Kazimieras Pocius. Centro adresas: 7243 So. Albany Ave., Chicago, Ill. 60629. Tel. (312) 434-4076.

* ONA BALČIŪNIENĖ mirė Detroit, Mich. Gimusi Lietuvoje ir jaunatvėje tėvų buvo atvežta į Chicago. Prieš 10 metų apsigyveno Detroit, Mich.

* Izabelė Betkauskaitė-Simokienė, gimusi Shenandoah, Pa., gyvenanti 5629 Temple City Blvd., Temple, Cal. nesimačiusi, bet susirašinėjusi su pusbroliu Vaclovu Romanu iš Wilkes Barre, Pa., birž. 16 d. pirmą kartą susitiko Wilkes Barre. Su pusbroliu nebuvė mačiusi, nes jis gimęs Lietuvoje ir tik 1950 m. atvyko į Ameriką. Romanas 17 metų vargoninkauja švč. Trejybės par., Wilkes Barre.

* ALFONSAS PETRULIS, senosios kartos lietuvis detroitietis, mirdamas paliko "Dainavos" stovyklai, \$10,000.

* PITTSBURGH, PA. buvo tautinių grupių šventė, kurioje dalyvavo Lietuvos atstovas Washingtone Juozas Kajeckas.

* POVILAS ABELKIS, dr. Algirdas Avižienis, dr. Arvydas Klorė, Rūta Kviklytė-Kulikauskienė, Jonas L. Venckus išrinkti į 1967-9 filisterių skautų centro valdybą.

* E. KARDELIENĖS muzikos studijos mokinių koncertas įvyko Montrealyje, Kanadoje. Dalyvavo apie 20 mokinių. Tėvų vardu studijos vedėją sveikino Gudienė ir Girinis už didelį kultūrinį darbą. Kardelienė buvo apdovanota gėlėmis.

* ST. CATHERINE (Toronto, Kanadoje) miesto parke, prie Niagara krioklio, numatoma statyti paminklas, Lietuvos atkūrimo 50 m. sukakčiai paminėti. Projektui vadovauja arch. dr. A. Kulpavičius.

* Kanberoje, Australijoje, įsteigta lietuvių inžinierių draugija. Valdyboje - N. Volkas, pirm., išd. - R. Šilinis.

* EIDIMANTAS ŽIOGAS iš Melbourn, Australijos, su medicinos skyriumi išvyko į Vietnamą.

Inž. Raimondas Vytas Petniūnas baigė Connecticut universitetą elektros inžinieriaus laipsniu. Ketveris metus lankė kadetų kursus ir pakeltas į II leitenanto laipsnį. Po ceremonijų, iš Hartford, Conn., išvyko į Fort Benning, Georgia karinės prievolės atlikti.

* Salomėja Knistautienė, iš Cleveland, Ohio, pagerbta kaip iškilioji pilietė. Clevelando TV stotis 5 tinklas ją iškvietė į Washingtoną pagerbti Baltuosiuose Rūmuose, dalyvaujant Ohio kongresmanams. Pietų metu Speaker of the House John W. McCormack pareiškė pagarbą lietuvių tautai už pastangas Lietuvos nepriklausomybei atstatyti. Kiti kongresmanai ir atstovai panašiai išsireiškė. Dalyvavo Ch. A. Vanik, Lausche, F. Bolton, J. W. Bolton, J. W. Stanton, W. E. Minshall. Knistautienė yra birūtičių pirmininkė Clevelande, o jos vyras Vladas Knistautas - ramovėnų pirmininkas. Jie anksčiau gyveno Australijoje ir kaip LB pirm. 1954, 1958, 1959 m. dalyvavo Anglijos karalienės atstovų susirinkimuose.

Skaniausia lietuviška duona gaunama
SILVER BELL BAKING CO.
Sav.
A. RADŽIŪNAS

PYRAGAI VEDYBINIAMS IR KITOKIEMS POKYLIAMS
Pristatome į namus prašome telefonuoti: STagg 2-5938
36-40 Stagg Street, Brooklyn, N. Y.

LIETUVOS KUNIGAİKSCIO Vytauto Klubas yra lietuvių centras Montrealyje. Šiame klube susitinka lietuviai iš viso pasaulio: iš Jungtinių Amerikos Valstybių, iš Pietų Amerikos, Australijos, Europos ir Lietuvos.
ŠIAM KLUBUI VADOVAUJA JONAS PETRULIS.

LIETUVIŲ KLUBAS MONTREALYJE
2161 ST. CATHERINE STREET (EAST), MONTREAL, QUEBEC
(Tik du trumpi blokai nuo Papineau Metro stoties)
Didžioji salė talpina 600 žmonių. Dviejose kitose salėse telpa po 200. Kainos prieinamos. Jaunimui ir klubiečiams teikiama nuolaida. Sales galima nuomoti su pilnu aptarnavimu: virtuve, indais, personalu.
ŠIEMET KLUBAS MINI SAVO 60 METŲ SUKAKTĮ.

IŠ VYTAUTO KLUBO IKI EXPO 67 vos 15 minučių, vykstant požeminiais traukiniais. Lietuviai atvykę į Montrealio parodą, gali gauti visokių patarimų: kur apsistoti, kur nebrangiai pavalgyti, kur susitikti su vietos lietuviais.
LIETUVIŠKAME KLUBE, Montrealyje, veikia baras ir restoranai.

Lietuviškoje Chicagoje

* Chicagoje veikia Lietuvių Profesorijų Draugija. Jos tikslas rūpintis jaunimo švietimu. Jų kūrinys -- Lituaniškos institutas. Išleido Vaclovo Biržiškos III tomy "Aleksandryną", Povilo Matulionio monografiją apie Lietuvos miškus. Veikalą paruošė Antanas Rukuiža, talkino M. Krikščiūnas, S. Dirmantas, dr. Gudaitis, K. Šešnulevičius. Išleido ir Lituanišką, kurioje suregistruota daugiau 3,000 veikalų, apie Lietuvą, jos sritis, istoriją, literatūrą, tautosaką, kalbą, muziką. Veikalas išverstas į kitas kalbas. Ji galima gauti Pennsylvania Universiteto bibliotekoje. Dabar ruošiamas Lietuvos Vytauto Didžiojo Universiteto aprašymas. Komisijai vadovauti pakviestas vyskupas Vincentas Brizgys, vyr. redaktorium prof. Pranas Čepėnas. Veikalas iš spaudos išeis 1968 m.

Draugijos valdyboje yra: pirm. Stasys Dirmantas, vicepirm. inž. Jonas Rugis, sekr. Juozas Bertulis, prot. sekr. dr. Kristijonas Gudaitis, archivaras Balys Račkauskas. Draugija prisiglaudusi Jėzuitų namuose, 5600 S. Claremont, šalia Jaunimo centro.

* LEONIDA KANAVALAITĖ - NEU, 4135 S. Rockwell St., Chicagoje liepos 19 d. baigė Roosevelt universitetą Liberal Arts Bachelor of Science biologijoje. Tėvai abudu siuvėjai.

* KOSTANTAS G. UZNIEŽIS iš Los Angeles, Cal., įankėsi Chicagoje. Jis atvyko į sūnėno Kazimiero ir Vincentės Jaqueline Urniežių vestuves, kurios įvyko birželio 23 d. Prieš 20 m. Urniežis gyveno Chicagoje. Los Angeles turi didelius namus, gerai įsikūręs. Iš Lietuvos atvyko prieš 54 metus.

* CHICAGOS VYČIAI, vietoje pikniko, šiemet minės liepos 4 d. savo namuose prie 47-osios ir Campbell gatvių susikirtimo.

Sventė prasidės iš vakaro liepos 3 ir tęsis iki liepos 4 d. Bus užkandžių, šokių, žaidimų. Parengimo pirm. Leonas Paukša, vadovė E. Laurinaitė.

* GINTARO BALIAUS Chicagoje debiutantėms Chicago Sun-Times paskyrė visą puslapį dešimčiai lietuvių gražuolių pagerbti. Nurodė, kad iš visu grupių Chicagoje ši pati gražiausia.

* IRV. KUPCINET Chicago Sun-Times pataria Izraeliui iš užimtųjų Arabų žemių Izraelitams pasitraukti, paklausti Sovietų Sąjungos ambasadoriaus Fedorenko patarimo tik su sąlyga, kad Sovietų S-ga pasitrauktų iš Lietuvos, Latvijos ir Estijos, kuriuos okupavo po praeito karo.

* J. JASAITIS birželio 8 d. kviečia JAV LB spaudos pasitarimą apie ruošiamą Kultūros kongresą, tautinių šokių sventę ir LB tarybos rinkimus.

* ROBERT WAY-BALIUS, 2649 W. 94 St. Chicagoje, baigęs Brothers Rice mokyklą, stos į kolegiją Dobby, Iowa, inžineriją studijuoti.

* DR. WALTER DORINAS, kaulų ir raumenų specialistas iš Chicagos, dirba amerikiečių karo ligoninėje Pietų Vietname.

* KONSTANTINAS ir AGNES ZAKARAI persikėlė į Kenosha, Wis. iš ūkio kurlame gyvena per 20 m.

* DR. ROMUALDAS KRIAUČIŪNAS, studijavęs klinikinę psichologiją Washington University, St. Louis, Ill. birželio 4 d. gavo daktarą.

* DOMININKAS BABILIUS, mirė Yucaipa, Cal., parvežtas į Chicago palaidoti. Liko žmona Petronėlė, brolis Juozas, švogerka Frances Druktenis, dukra Virginia Hodanick.

PAŠVENTINO MONTESORI DARŽELI

Indijos misionierius įžūtas tėvas D. Slapšys birželio 4 d. pašventino Adomo ir Marijos Varnų vardu pavadintą Vaikų židinėlį, 3038 W. 59 St. Chicagoje.

Iškilmėse dalyvavo apie šimtas lietuvių ir kitataučių svečių. Buvo net kelios indės, apsirengusios savo tradiciniais sari.

Darželis, kurio direktorė yra didžiosios pedagogės Montessori mokinė D. Peterutyte, veikia jau kelinti metai, bet tik pernai persikraustė į naujas patalpas, kurios kainavo 70 tūkstančių dolerių. Jame veikia trys angliškos ir viena lietuviška klasė po pusę dienos. Angliškų klasių tik todėl daugiau, kad neatsiranda pakankamai

lietuviukų. Vienam vaikui mokslas kainuoja \$400 metams, nors jeigu iš šeimos lanko daugiau kaip vienas vaikas, duodama nuolaida.

Ipotekos atmokėjimas ir kiti finansiniai rūpesčiai sudaro beveik visą direktorių tarybos veiklą. Joje ypatingai aktyvūs yra S. Skreblienė, K. Oželis ir E. Kučiniene. Oželis pravedė ir šventinimo iškilmes, o Skreblienė yra šios inkorporuotos, ne pelno, organizacijos išdininke. Iš anglų tėvų ypač veiklus yra T. Onylas, valdybos sekretorius. Valdybai pirmininkauja L. Vanagienė.

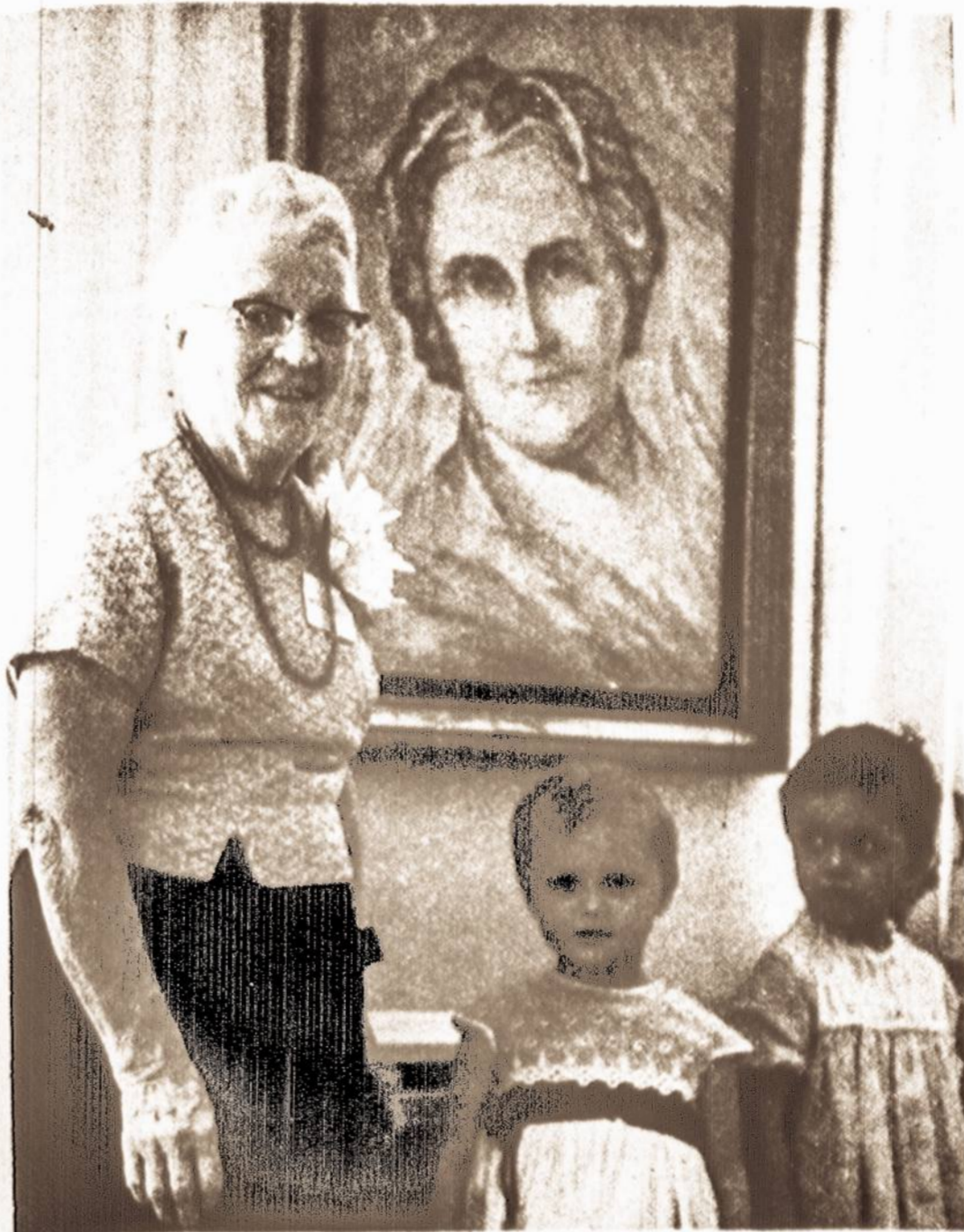
Direktoriai rūpinasi, kad darželis ir jo turtas išliktų lietuvių rankose, nors kitataučiai, aukodami ir skolindami pinigų, taip pat

tikisi didesnio balso. Vien lietuvių tėvų paramos židinėliui nepakanka.

Norint šią įstaigą išlaikyti lietuviams reikia stambesnio mecenato ar bent paskolos teikėjo. Čia Lietuvių fondas, Illinojaus gydytojų draugija, taupymo ir skolinimo bendrovės ir pavieniai asmenys galėtų daug padėti, net neprarasdami savo įnašų.

Jeigu 99% lietuvių išeičių veiklos yra tuščios kalbos, tai Chicagos Montessori židinėlis yra dalis to vieno procento, kuris yra visiems naudingas produktyvus darbas.

V. ZALATORIUS

JAUNI IR SENI. - Marija Varnienė pozuoja su dviem savo darželio lankytojoms prie garsiosios pedagogės Montessori portreto naujai pašventintame pastate. Portretą piešė A. Varnas, vienas iš darželio direktorių tarnybos narių.

V. Zalatoriaus nuotrauka

Nepaprastai pigios kainos KELIONEI Į LIETUVĄ

ir kitas SOVIETŲ SĄJUNGOS dalis

KAINA TIK
\$518 į Vilnių ir atgal

\$16.00 asmeniui i diena. Privatus kambarys su vonia (2 asmenims). Mes parūpiname kelionei bilietus asmenims, kurie atvyksta iš Lietuvos čia apsilankyti.

RAŠYKITE arba SKAMBINKITE

COSMOS TRAVEL BUREAU

45 WEST 45th STREET
New York, N. Y. 10036
Telefonas: CI 5-7711

Namų pirkimo, pardavimo, apdraudos ir visais reikalais kreipkitės į

REAL ESTATE & INSURANCE

John Orman Agency

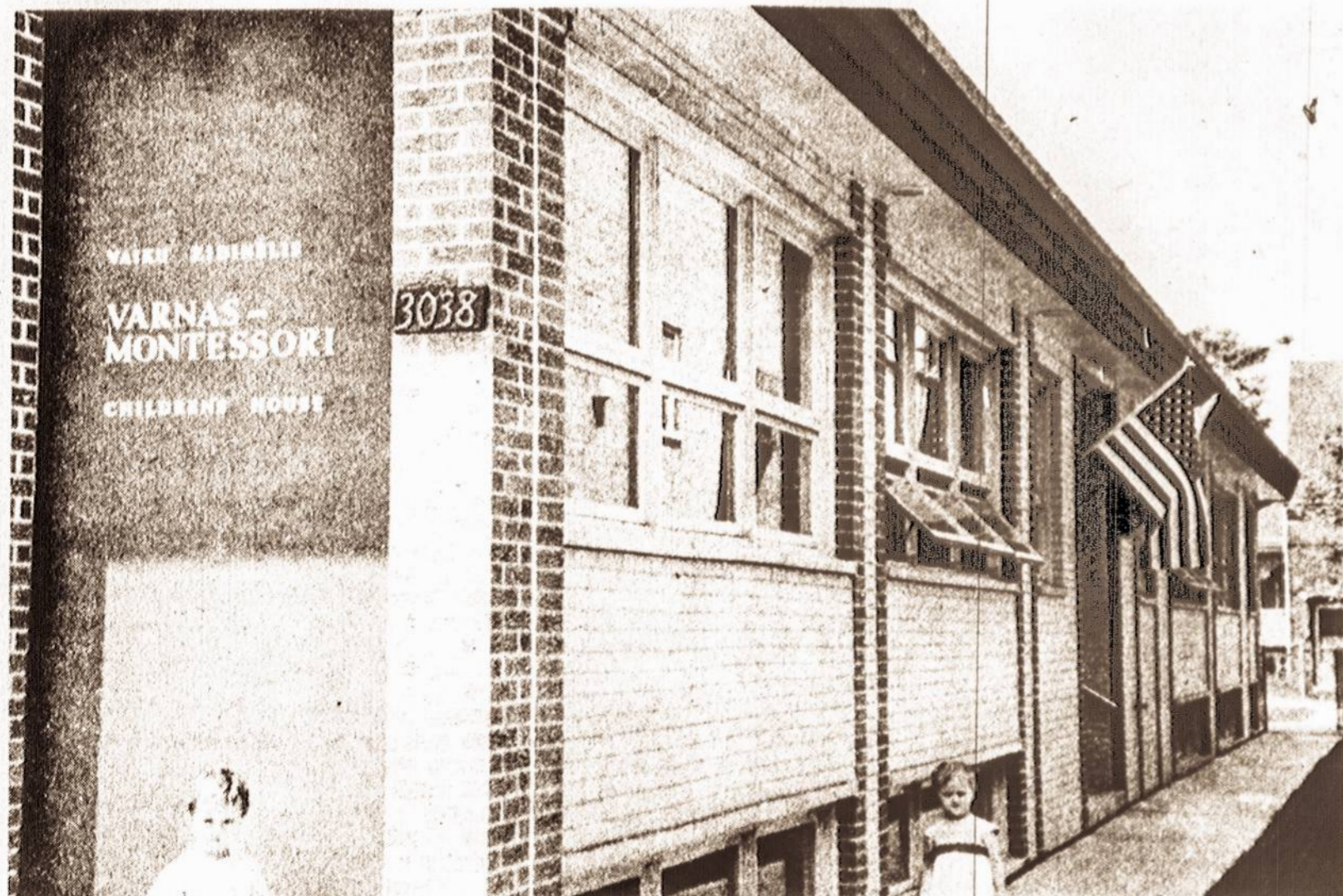
GERIAUSIAS PATARNAVIMAS

Pildomi miesto, valstybės ir federalinės valdžios mokesčių pareiškimai.

110-04 JAMAICA AVE. RICHMOND HILL, N. Y.

Telefonas

Virginia 6-1800

PAŠVENTINO DARŽELI. Varnų vardu pavadintas Montessori vaikų židinėlis buvo pašventintas Chicagoje birželio 4 d.

V. Zalatoriaus nuotrauka

VIENYBĖ

The oldest Lithuanian newspaper in the world was established by Juozas J. Paukstys in 1886. It is published bi-weekly by Valerie Tysliava and Juozas N. Tysliava at 192 Highland Blvd., Brooklyn, N. Y. Telephone Applegate 7-7257. Editor: Salomeja Narkelionaitė, Managing Editor: Valerie Tysliava; Senior Editor: Vytautas Širvydas, English Editor: Demie Jonaitis; Associate Editors: Edvardas Sulaitis and Jonas Valaitis. Entered as Second Class Matter October 23, 1907, at the Post Office in Brooklyn, N. Y. Subscription rate: \$7.00 for one year. Advertising rates on application. All rights reserved and no part of this newspaper may be reproduced without the consent of the Publishers. All manuscripts are subject to editing.

Mes

VYTAUTAS ŠIRVYDAS

Amerikos lietuvių visuomenės pažangai svarbų vaidmenį vis vaidindavo "vidurinė srovė", šimtmečio pradžioje nešiojusi "tautiečių", o I Pas. karo metu "tautininkų" (vėliau, sandariečių) vardą, kaip kada su priedeliu "liberalų". Idėjiniu požiūriu jos žmonės siekdavo lietuvius prikaltinti nenutausti, o ekonominį ir kultūrinį stovį gerinti visokiu apsišvietimu, bet daugiausia rūpintis Lietuvos — tautos reikalais. Atsirado gyva spauda, vietinės draugijos, Susivienijimas Lietuvių Amerikoje, patriotinė Tėvynės Mylėtojų Draugija, besikuriančios parapijos apgintos nuo patekimo lenkams, sušaukti keli politiniai seimai, Lietuvon pasiūsta Laisvės Varpas ir sumesta per milijonas dolerių įvairių aukų.

Kūrybingiausi vidurinės srovės momentai būdavo tada, kai vadovautasi Lietuvos "viltininkų" nuotakomis, A. Smetonos pareikštomis Vilniaus "Viltyje" 1908 m.: "Partijų keliai daugeliui pasirodė persiaurūs ir perankšti dirbti tėvynės naudai. Todėl Viltis nepataikaus kuriam luomui ar partijai. Jei sveika tautai rodyti jos gerieji darbai, lygtai naudinga vilkti aikštėn ir netikę, nes, kūnui pagydyti, reikia pažinti ligą." Antras politinis Amerikos lietuvių seimas Brooklyne 1914 m. įrodė, kad vidurinei srovei visgi reikia tam tikros "partinės" organizacijos. Socialistai (kuriems politinę organizaciją, tautiniais sumetimais, sukūrė vidurinės srovės nuotakų žmonės, kaip dr. J. Šitūpas ir J. O. Širvydas) į seimą atvyko organizuoti, o "tautiečiai," po senovei, palaidai. Todėl seimas nepriėmė rezolucijos, kurios troško Amerikos lietuvių didžiama, ir kurią išskėlė kiek pirmiau Chicagoje įvykęs katalikų vadovautas seimas, kuriame dalyvavo ir iš Paryžiaus atvykęs J. Gabrys, rezolucijos, reikalaujančios Lietuvai autonomijos (tada kukliai tesiekta vien jos).

Tautiečių veikėjai apsisprendė organizuoti "tautininkų" partiją, vėliau veikusių Sandaros (pagal Lietuvos Santaros) vardu, nors 1918 metų bendras tautinės ir katalikų srovių politinis seimas New Yorke puikiai pavyko sroviniui, ne partiniu pagrindu sušauktas. Kad vidurinėje srovėje tarp "srovės" ir "partijos" vis bus sunkiai išgydomų įtampų, įrodė 1926 m. perversmas. Sandara, kaip partija, per ankštai susirišo su Lietuvos liaudininkais (kurių žmonės, vėliau Amerikon atvykę, ją "paniekino") ir todėl per karštai stojo "bendran frontan" su partiniais mūsų kairiaisiais, kuriems bendrieji Lietuvos reikalai niekad nerūpėjo. Šalia Sandaros stovėjusi Vienybė ir Dirva pasilikė ištikimos pagrindinei vidurinės srovės nuotakai — elgesį grįsti ne partiniu, bet asmeniniu tautos reikalų supratimu. Perversmas daugeliui nepatiko dėl jo antidemokratinės krypties (prisimenu kompozitoriaus St. Šimkaus pareiškimą: "Kaip tai — mus valdys koks tai diktatorius!"). Bet daugelis nenorėjo dėtis Amerikoje sudarinėti Lietuvai valdžias.

Girnakalis

IŠ KAIRĖS IR IŠ DEŠINĖS

GELBĖKIMĖS, SKALDO MUS ...

Pasaulio Lietuvių Bendruomenės valdyba rašo, kad "sulaikytinas skaldas žygis" ir imasi žygio sulaikyti išeivijos sportininkus nuo kelionės į Lietuvą. Taip, lietuviams reikia vienybės, skaldą žygiui sulaikytini. Tik ... ši kartą tautos jėgų skaldytojo vaidmenyje turime ne sportininkus, bet PLB valdybą ir jai pritariančiuosius.

Laikas eina, o mūsų pareiga įžiūrėti žmonių gyvenimo ir minties raidą ir kryptį. Štai prieš kokią aštuoneta metų vos vienas kitas žmogelis buvo ujamas už "ereziją", už pasiilgimą ryšių su tėvyne ir tautos branduoliu. Daug kas pamažu suprato, kad tų ryšių ieškojimas nėra joks tautinių reikalų išdavimas, nėra joks Lietuvos išpardavinėjimas. Daug kas suprato, tik ne veiksnio valdybos, Gailla.

Nereikia stebėtis, kad mūsų išeivijos visuomenėje domisi savo tautos ir tėvynės likimu, nes toje visuomenėje pirmasis jausmas dar tebėra patriotizmas. Bet vis daugėja žmonių, kurie vienu ar kitu būdu susiduria su faktais, daug ko patiria ir sieloje faktais paremti sprendimai užgožia bolševikų neapykantos jausmų kompleksą. Pirmoje vietoje — ne jausminiai nusiteikimai, o šaltai apsvaistytas reikalas!

Ir taip turime, kad viena pusė patys stekia ir kitiems pataria į Lietuvą nuvažiuoti į svečius, kalbėtis su iš Lietuvos atvykstančiais žmonėmis, skaityti Lietuvoje leidžiamą spaudą, susirašinėti ir visokiems kitokiams būdais neventi pamatyti Lietuvos veido ir parodyti savo veidą. Ir kita pusė: su iš Lietuvos atvykstančiais nesikalbėti, nuo Lietuvos lankymo susilaikyti, Lietuvos spaudos vengti, Lietuvoje gyvenančių lietuvių nei darbų nei kūrybos nevertinti ir t. t. Ir kai šie pastarieji nuo savo tautos atsiribotojai patys kelbiaisi esą tikrieji tėvynės mylėtojai ir kai kitaip manančius vadina net judošiais, tai čia turime būklę, kuriai reikia pasipriešinti.

PLB valdyba sakosi, kad ji "imasi pastangų nuo tokio žygio sulaikyti", sportininkų išvyką į Lietuvą suardyti. Žinoma, tokiomis priemonėmis, kaip pasireiškė kai kuri spauda, nuo žygio sulaikyti galima. Bet tokiomis priemonėmis, kokiomis pasireiškė pvz. Draugo padegėlis Šolūnas, amžinai švaistytis negalima. Melais, niekinimu ir panašiomis priemonėmis galima kovoti, bet negalima laimėti. Siemet sportininkai į Lietuvą gali ir nenuvykti (nors tuo tarpu į tai nepanašu), bet niekas šiandien negali tvirtinti, kad kas nors

kitamet nebandys iš naujo. Vieną kartą vis tiek nuvyks, nes nuo tautos branduolio atsiribotojų eilės kasmet mažėja.

Nuvyks. Parvyks. Ir kas tada? Susiskaldymas? Ne, jokio susiskaldymo, tik labiau išryškės kai kurių išeivijos grupių atskilimas nuo tėvynės ir tautos. Reikia griežtai vengti to, kas mūsų nedidelę tautą skaldytų, blaškytų jos jėgas. Gi iš kitos pusės — nėra joks tautinis uždavinys nei pareiga laikytis tų dešimtmečiais užkietėjusių pažiūrų, kurios vis labiau ryškėja, ne kaip sveiko proto sprendimai, bet kaip psichiniai negalavimai.

Iš tiesų yra pagrindo manyti, kad susiskaldymo baubo reakcininkai nebijo. Iš jų pusės girdimi balsai apie "išmetimus iš bendruomenės". Iš jų pusės ryšių šalininkai patiria daug šmeižtų ir diskriminacijos visuomeniniam darbe. Reakcininkai ir nepagalvoja, kad pvz., neužtarnautų pamazgų pilstymas ir siekimas pakentti Vienybės laikraščiu, jei kada nors galėtų būti pamiršta, tai tik vardan išeivijoje tautinių jėgų neskaitymo. Reakcininkų ižeidinėjantieji irgi yra žmonės, jiems taikoma diskriminacija puikiai jaučia ir gal net pergyvena. Jokia PLB valdyba nėra pajėgi numatyti reakcininkų niekingo elgesio pasėkų.

Ne tokios, kaip PLB valdyba numatė, pastangos šiandien reikalingos. Man tikrai yra žinoma, kad pvz. išeiviai sportininkai iš "anos pusės" pinigų numatė ne tik neprašyti, bet ir duodami neimti. Tikra, kad tai žino ir tie, kur garsino Modestavičiaus pareiškimą. Už tai gal PLB valdyba "padėtų pastangų" aną plačiai spaudoje pagarsintą Modestavičiaus pareiškimą pavadinti tikroju jo vardu, jo autoriui garbės neteikiančiu?

Ne skaldant, o prie tautos kamieno jungiantis, reiktų pasirūpinti, kad į "aną pusę" būtų išlydimi jauni vyrai su viltimi, kad jų žygis bus naudingas tautai ir išeivijai. Jie Lietuvoje turėtų užimponuoti ne tik geru sportu, bet ir puikiu elgesiu, labai gerai apgalvotais pareiškimais ir t. t. Yra vilčių, kad šie vyrai gerai ir pasirodys, bet tai žada atsiekti be veiksmų veikimo.

Tai šen, tai ten paskaitome, kad ryšių su tėvyne ieškotojai ateity net būsią teisiami. Šie būsimi teisėjai yra labai panašūs į vieną Selma Lagerloef švedų valstietį, kurs klajojo po laukus, dainavo keistas dainas ir tarėsi esąs Portugalijos imperatorius... Ir mūsų tarpe lietuviškieji Portugalijos imperatoriai smerkia Maironio, Vaižganto ir Donelaičio knygas vien

todėl, kad jos printed in USSR. Gal PLB valdyba ma-lonėtų nuo tautos atsiribojantiems pasakyti, kad jie tėra tik "Portugalijos imperatoriai"?

KALK GELEŽI,
KOL KARŠTA

Prieš pusantų metų New Yorke, kai UN įstalgos gyveno savaitgaliai, keliolika tūkstančių lietuvių darė "lapkričio 13 d. žygį". Žygis nuskendo, kaip baloje akmenukas. Lietuvos nepriklausomybės tokiais žygiais ne tik negalim atstatyti, negalima to klausimo tarp-tautinėje arenoje net iškelti svarstyti.

Šiomis dienomis reikalai susiklostė kitaip. Sovietai įsipainiojo į "žygį" su ar-bais prieš žydus. Žydams būtina reikia, kas padėtų kalti jų karštą geležį. Didžiojoje pasaulio spaudoje nuolat primenama, kad ne tik žydai kovoja už laisvę, bet laivės reikia ir pabaltiečiams. Svetimi balsai pabaltiečių reikalą kelia, o patys pabaltiečiai? Rašinėja laiškus, neina žydams į talka, o prašo jų kovoti ir už Pabaltijo laisvę! Kad bet kas nors kokią demonstraciją suruoštų prieš Sovietus! Deja, tyla. "Lapkričio 13" — žygio nebėr. Vien ukrainiečiai greitosiomis kažkur su plakatais pasirodė. Kam reikia, pamatė ir

Tęsiama 5 psl.

Tęsiama 5 psl.

Siauru, partiniu keliu žengtelėjusi Sandara, pasidarė bereikšmė, be naujų idėjų ar veikėjų organizacija.

Srovės gaivalingumą ėmė reikšti Vienybės, Dirvos ir iš dalies Tėvynės bei Amerikos Lietuvos žmonės, kurie 1949 m. turėjo tris organizacijas: Amerikos Lietuvių Misiją, Lietuvai vaduoti sąjungą (įkurtą 1941 m.) ir Tautininkų Centrą (įkurtą 1943 m.) Atlikta gražių darbų — jų tarpe gauta legalus pagrindas dabartiniam BALFui. Tačiau vėl kilo mintis, ypač skatinama vyrų iš anapus, jungtis "partinio" tipo organizacijon. Tokiu būdu, 1949 m. susidarė Amerikos Lietuvių tautinė sąjunga, veikusi, kol buvo gyvų "senųjų" Amerikos lietuvių, sroviniai, bet po to partiniai — "oficialiųjų tautininkų" globoje. Anądien sąjunga Chicagoje turėjo metinį suvažiavimą, šią globą ypač paryškinusį. Tiesa, vienas senųjų tautininkų, Vyt. Abraitis, skatino "nesiaurinti tautinės idėjos supratimo", "ir sakė, kad, jei kuris dirbančiųjų padaro klaidą, nereikėtų jam tučtuoj tvoti kuolu per galvą, arba nuo jo atsiriboti, net nemėginus iširti bei įvertinti jo įnašą tautinei idėjai.

"Mechaninę vienybę", sakė, sąjunga pasiekė įsikūrimu, bet iki "idėjinės vienybės" dar toli, ir Abraitis siūlė sąjungai apie tai ateityje galvoti, norint, kad šitokia vienybe galima būtų "užkrėsti visus tautininkus už sąjungos ribų", primindamas

STEBĖTOJO PASTABOS

Amerikos lietuvių buvusi sostoje Shenandoah, Pa., gimęs Lietuvos atstovas Washingtono Juozas Kajeckas sulaukė 70 metų amžiaus. Pareiškis eina jau dešimtį metų. Sukakties proga susilaukė sveikinimų.

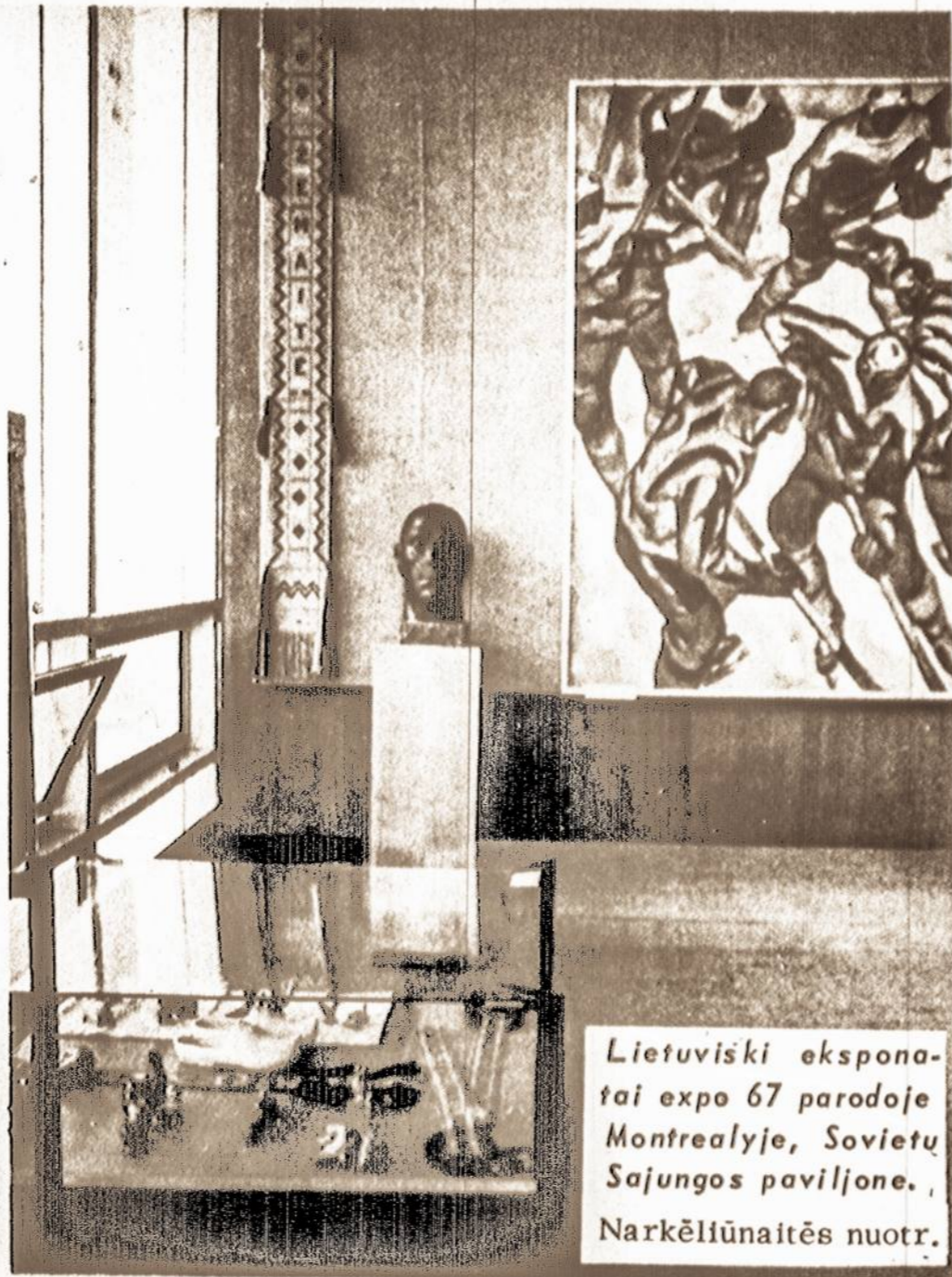
Anglijos ambasadorius Washingtono VLIKŲ pirminkui rašytame laiške paryškina: Dabartinėje padėtyje Anglijos vyriausybė nelaiko jokio paskiro autoriteto kompetentingu atstovauti Baltijos valstybėms. Šių valstybių įjungimą Sovietų Sąjungon anglija, sako, pripažįsta de facto, bet ne de jure.

Maskvos Pravda mano, kad prezidento Johnsono tilyt statymas į Rytus esąs siekimas "užtikrinti buržuazinių idėjų ir kultūros išveržimą, kuris sprogdintų socialistinę sistemą". Mūsų gi spaudos dalis mano, tai būtų komunizmo stiprinimas. Katra pusė geriau nusimano?

Vilties draugijos, kuri leidžia Dirvą, nariams priminta: "Gali tekti valdybai skubiai nuspręsti iš dabartinių patalpų išsikelti, nes apylinkėje staučia negrų riaušės". Yra siūlymas todėl Dirvą iš Clevelando Chicago kelti.

Lietuvoje vyskupas Labukas išventino į kunigus 8 klierikus -- daugiau negu Amerikos vyskapai lietuvių Amerikoje. Kažin, ar išventintieji yra laikomi "išdavikais", su kuriais Draugo ir Darbininko kunigams draustina santykiuoti.

Lietuvoje pasižymėjęs literatūros kritikas J. Lanckutis rašo: "Manau, daugelis skaitytojų ima ilgėtis idomesnio, dvasiniai turtingesnio herojaus mūsų romanuose, apysakose ir dramose, kur konfliktai tegul virsta didelėmis, vidaus ar išorės kovomis, iškeliančiomis stiprias asmenybes, stiprius jausmus bei troškimus, kur žmogaus kančia bei dvasios pastangos įgytų gilią prasmę. Visuomenėje juk gyva žmoniškumo stekimų dvasia". -- Kažin socialistinio realizmo rėmuose, ar rašytojai gali tokių herojų sukurti, o komunizmo statyba gyvenime parūpinti?

Lietuviški eksponatai expo 67 parodoje Montrealyje, Sovietų Sąjungos paviljone. Narkėlinaitės nuotr.

Lietuvoje mūsų žodį "fan" (football, baseball fan) norima prigydyti "sirgaliu": Esu futbolu, krepšinio sirgaliu.

Išciviai anglai savo laiku Amerikoje sukūrė "naująją Angliją". Ar pavyks mums, naujesiems lietuviams, sukurti čia "naująją Lietuvą"?

Ateities žurnale kun. F. Jucevičius sako: "Lietuvių tautos pagrindu skaitau ne rasę, ne kalbą ir ne žemę, bet valią ir ryžtą būti lietuviu". Kunigui J. T. Kubiliui Drauge tai atrodo "neaišku ir mums nepriimtina", nes tauta "apsireiškia kalba, papročiais, kultūra". Čia būtų įdomu patyrinėti, kodėl nūtauto mūsų bajorija ir lietuviai Vilniaus krašte. Stigo ryžto ir valios ar kalbos, kultūros ir papročių? Kas pirma atsiranda: kiaušinis ar višta?

Vienos lietuvių krepšinio komandos kapitonas chemikas E. Modestavičius mano, kad mūsų jaunimas esąs "stipriame lietuviš-

kame kelyje", todėl privaleltų vengti susitikti sporto rungtynėse su krepšininiais Vilniuje, nes stiprus kelias, gal būt, pasidarytu bala. Pataria laukti, "kol nulūš komunizmui ragai". Keptų karvelių laukėme 25 metus, gal galima palūškėti dar antrus 25-ius, kada krepšininiai, dėl amžiaus, pasidarys "golfininkais".

"Tylėjimą negalima prilyginti kolaboravimui", rašo žinoma prancūzė rašytoja Simone de Beauvoir, Steinerio veikalui Treblinka, šiomis dienomis pasirodžiusiam anglų vertime iš prancūzų kalbos. Aprašoma žydų naikimo centras Lenkijos Treblinke, kur įvyko sukilimas ir pabėgo 600, bet gyvų išliko 40.

Ukrainų fondas ukrainistikos katedrai kuriame nors Amerikos universitete įkurti jau turi \$237,000 (siekiama \$300,000). Vienu aukotojų buvo New Yorko miesto burmistras Lindsay, kitas -- Ohio kongresmanas Taft.

Mes

Atkelta iš 4 psl.

prez. A. Smetonos 1931 m. žodžius, tartus oficialiųjų tautininkų suvažiavimui Kaune: "Kažin, ar ne daugiau tautininkų už sąjungos ribų?"

Patriotinį apakimą, kuomet išsižadama "srovinio" tautininkiškumo ir pamilstama "officialusis", išakmiai pavaizduoja irzlus K. S. Karpiaus atsiliepimas į Vienybės nr. 6-- mintis apie būtinumą svarstyti reikalą santykiuoti "lietuvis su lietuviu" pagrindu su lietuviiais Lietuvoje, ypač ten nuvykstant ir asmeniškai patiriant, kas dedasi. Karpiaus, tarytum tasai Gustaičio Juodas Varnas: "O ant juodo žemės ploto, tik aš vienas baltas." Važinėjimai Lietuvon jam atrodo "bendradarbiavimu su okupantu!" Girdi, "Gauti leidimas įvažiuoti į Sovietų imperiją, reikia pripažinti bolševikinį okupantą teisėtu (?) Lietuvos valdytoju." Kitais žodžiais, turistinės vizos paprašymas esąs diplomatinis pripažinimas! Geniali teorija, bet kažin ar randama tarpytautinių santykių vadovėliuose.

Svetur 25 metus išgyvenęs dr. Basanavičius grįžo į carų okupuotą Vilnių ir nuveikė dar daug tautai naudingų darbų. Pavyzdžiui, iš jo lietuvių Mokslo draugijos išsivystė dabartinė Mokslo Akademija Vilniuje. Mūsų dienų klausimu yra ne grįžti Lietuvon apsigyventi, bet dažniau ten lankytis. Vilnių juk lanko užsienio lenkai ir žydai, bet mūsų siuraakiai draudžia lietuviams! Lenkai todėl turi teisės sakyti: Vilnius iš tikrųjų priklauso lenkams, pasižiūrėkite, kaip užsienio lietuviai jo vengia!

Nurašydamas per du milijonu nelankytių Lietuvos lietuvių sovietams, Karpiaus tarptautines premijas laiminčius Lietuvos ansambliu vadina "ansambliukais". Tokiu būdu, jam lengva, turbūt, ir Lietuvos profesorius vadinti "profesorukais", operos solistus "solistikais", brandžių li-tuanistikos veikalų paruošėjus "lituanistikais", ir taip toliau. Oficialiųjų tautininkų septynmyliais baltais apsiavus, nesunku viską ir visus Lietuvoje, be sveikos kritiškos nuovokos, vadinti pajuokiančiais mažybiniais vardukais ir nenorėti nei jų matyti, nei girdėti, nei lankyti, ar geru žodžiu prisiminti.

Pats Karpiaus, buvęs bruzdus laikraštinkas (savo laikraščio sunkiąją leidimo našta kitiems perleidęs) tautinį apakimą vainikuoja linkėjimu, kad Vienybė greičiau galą gautų! (Jo žodžiais: "Geros valios lietuviams mažai rūpi, kad Vienybė gyventų...") Vyru, dezertyravusiam iš nedėkin-go lietuviško laikraščio leidimo fronto, kažkaip nedžentelmeniška nuo sunkios naštos nebėgančioms lietuvišioms moterims linkėti nesėkmės. Nekoks ir inteligentiškumo lygis šitokiu linkėjimu vertinti 80 metų žymaus Amerikos lietuvių laikraščio gyvenimo vagą. Skolų iš skaitytojų išrinkimo nesugebėjimu juk serga visi Amerikos lietuvių laikraščiai, ir to priežastis visai ne ideologinė, bet eilinio lietuvių nerangumas atskubėti su parama kultūrai. Kitas senas Amerikos lietuvis, dr. S. Biežis, Tautinės sąjungos seimui pasakojo: "Spauda kiekvienai tautai yra būtinas maistas dvasiai, be kurio kultūringas žmogus negali apsieiti!"

Mes, vienybininkai, su dr. Basanavičium vis grįžtame, bent mintimis, į Vilnių, į Lietuvos sostinę, kurioje lietuvių skaičius, nuo 1939 m. keleto tūkstančių išaugo iki 1959 m. 80 tūkstančių, ir kurių tarpe yra puikių talentų, pasižyminčių įvairiose srityse visai ne mažybiniais darbais. Kas nori, tegul su gerbiamu Karpium jiems nugaras atsuka. Amerika juk laisvas kraštas! Tačiau, atrodo, kad oficialumas Tautinėje sąjungoje ilgai taps toku pat sausmedžiu, kokiu vidurinėje srovėje yra Sandara.

Iš kairės ir iš dešinės

Atkelta iš 4 psl.

tuos plakatus. Jų nuotraukas matėme didžiojoje spaudoje.

Išvada: žygiai ruošini ne tada, kai mums užėina ūpas, bet tada, kai pasitai-ko tinkamas momentas. Šiaip kasdieniniai darbai turėtų būti tokie: sekimas pasaulinės situacijos, kaupimas materialinių bei moralinių resursų ir jų tikslingas panaudojimas.

1944 m. vokiečių tarpe buvo tyliai platinamas anekdotas būk nacių partijos inicialai iš tikrųjų reiškia NSDAP -- pasimk savo seną pinzelį (mat, Hitleris buvo maliorius), o SA reiškianti -- Such Arbeit, ieškok darbo! Tai buvo liaudiška Hitleriui, kaip politikui, atestacija.

Laisvinimo politikams reikia rekolekcijų, kurių tarpe galėtų būti viena tema: ar nereiktų ieškoti darbo?

ISNIEKINO TAUTOS HIMNĄ

Birželio 23 pasaulinėje parodoje Montrealy buvo stiprus lietuvių tarybinių meno jėgų pasirodymas. Apie tai buvo žinoma iš

anksto, o JAV lietuvių kolonijose jau kelias savaites buvo kalbama, kaip ta proga busi pasirodyta tautinių lietuvių. Būk tai reikią ten nuvažiuoti, bolševikinio turinio pasirodymams švilpti, tautiniams pasirodymams ploti, o gale sugiedoti "Lietuva, tėvyne mūsų".

Taip ir padarė. Plojo daug, švilpti nebuvo kur, o programai pasibaigus ... užtraukė "Lietuva, tėvyne mūsų" "Priešas" nesnaudė, vos užgiedotas Lietuvos himnas, pasigirdo visais garsiakalbiais sustiprinta tautinių šokių muzika suktinis. Giedotojai sudarė tokią mažumą, kad nei garsiakalbių perrėkė, nei didžiujų kitataučių publikos dėmesio neatkreipė. Giedojimas praskydo, išsiblaškė ir nutilo. "Kova" pralaimėta.

Mūsų himnas nėra kokia suodina puodkelė, ir jo nereikia išstatinėti žmonių pajuokai. Negerai padarė, kurie Montrealy mėgino giedoti, bet ko verti tie, kur tokią nevykusią gastrolę sugalvojo? Ar išdris tie "generolai" be mūsų pagalbos bent pripažinti?

IŠ MONTREALIO EXPO 67

Atkelta iš 1 psl.

KA PARODOS LANKYTOJAI PATIRIA APIE LIETUVĄ

Parodoje platinamas šimtais tūkstančių egzempliorių Moscow News, atsiunčiamas oro paštu, kaip Tiesa ir kiti Lietuvos laikraščiai. Birželio 24 laidoje anglų ir prancūzų kalbomis telpa A. Sniečkaus "Kelias į progresą" ir poeto Justino Marcinkevičiaus "Įnašas į pasaulio kultūrą". Rašiniai ilgį, apie po puslapį. Atskirai pateikiama žinių santrauka apie Lietuvą.

Tenai rašoma, kad dabartinė Lietuvos teritorija 65,200 kvadratinų mylių ploto. Š. m. sausio 1 d. gyventojų buvo 3,026,000. Lietuva didesnė už Olandiją, Daniją, Šveicariją ar Belgiją. Gyventojų tiek, kiek Airijoje.

Lietuva reprezentuojasi gintaru. Kiekviena lietuviškaitė didžiuojasi gintariniais karoliškais ir kitokiais papuošalais.

Lietuvoje yra 88 miestai -- miesteliai, 28 kalmo tipo miesteliai.

Lietuviai mėgsta žuvis. Lietuvoje kelios didelės upės ir 2000 ežerų. Iš jūros 1940 m. pagaudavo po svarą žuvis kiekvienam gyventojui, dabar 200 kartų daugiau. Klaipėdos laivai plaukia žuvis gaudyti net iki Newfoundlando ir Gvinejos krantų.

Lietuva mėsą parduoda Austrijai, Čekoslovakijai, Jugoslavijai, Vakarų Vokietijai, Olandijai, Kubai ir kitiems kraštams. Prekes eksportuoja į 76 valstybes. Tik Australija ir Antarktikas Lietuvos prekių nemato.

Lietuva Sovietų Sąjungos ribose daugiausia išvysčiusi "prefabikuotos" (anksčiau dalimis pagamintos) statybos medžiagų gamybą. Dėl to daugiausia statybos, architektūros, dekoracijos žmonių suvažiavimų bei posėdžių vyksta Vilniuje.

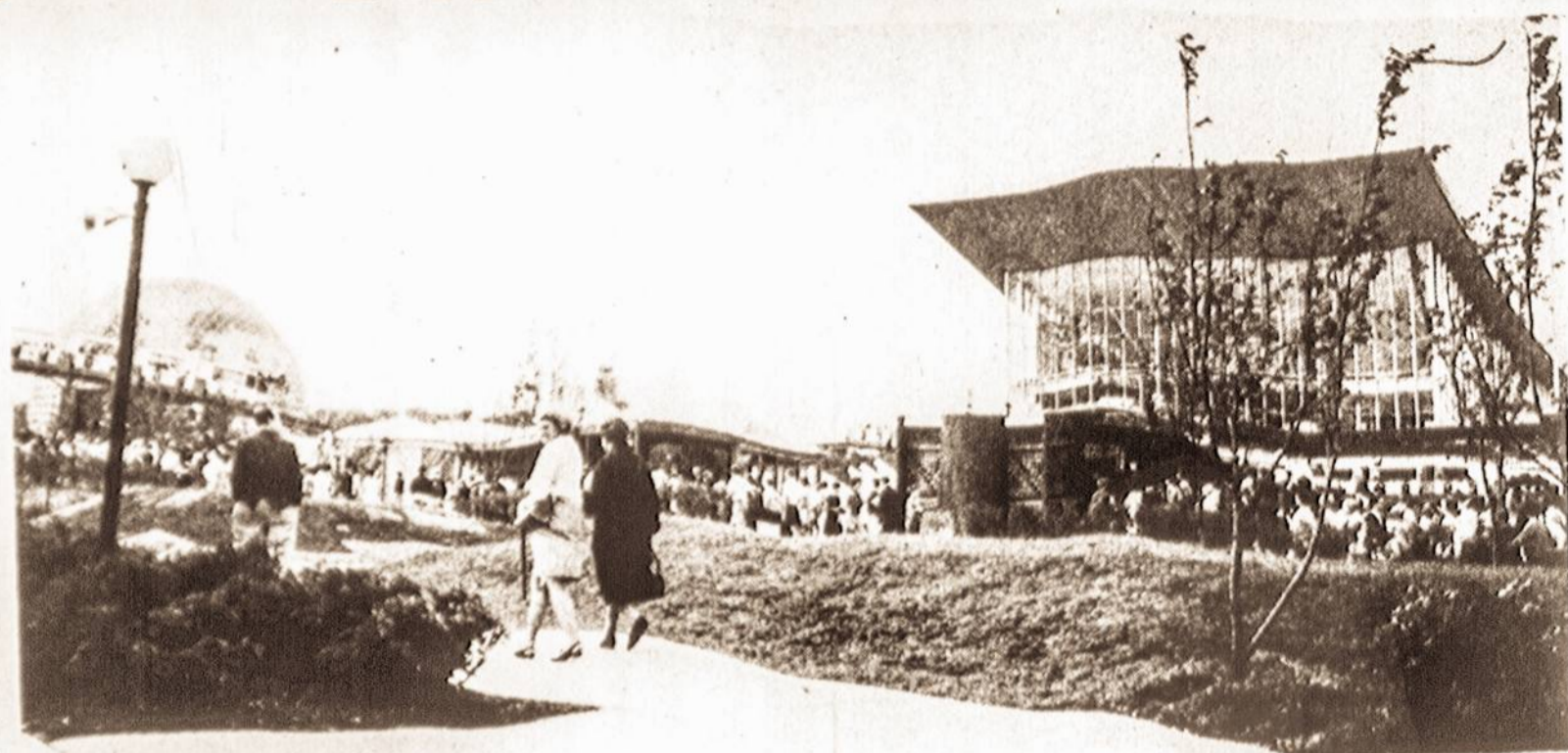
Lietuvoje yra 11 aukštųjų mokyklų su 50,000 studentų. Dabar daugiau universitetų studentų, negu prieškarinėje Lietuvoje iš viso buvo mokinių.

Lietuvoje yra 2,165 bibliotekos, turi TV centrą, 9 teatrus, operą, baletą, dramą, muziką, vaikų ir kitokius teatrus, 1,310 teatro darbuotojų ir eilę saviveiklinių klubų.

Dažnai dainuoja bendri chorai iki 30,000 dainininkų, pievose šoka 12,000 šokėjų nuo 7 iki 70 m. amžiaus, groja 2,000 muzikantų. Kiekvienas 10-tas lietuvis yra kokios nors meno šakos narys.

Lietuvos knygos grafikos menininkai, laimėjo aukso ir sidabro medalius ir garbės pažymėjimus tarptautinėse parodose Ljubljanoje, Krokovoje ir Leipzige.

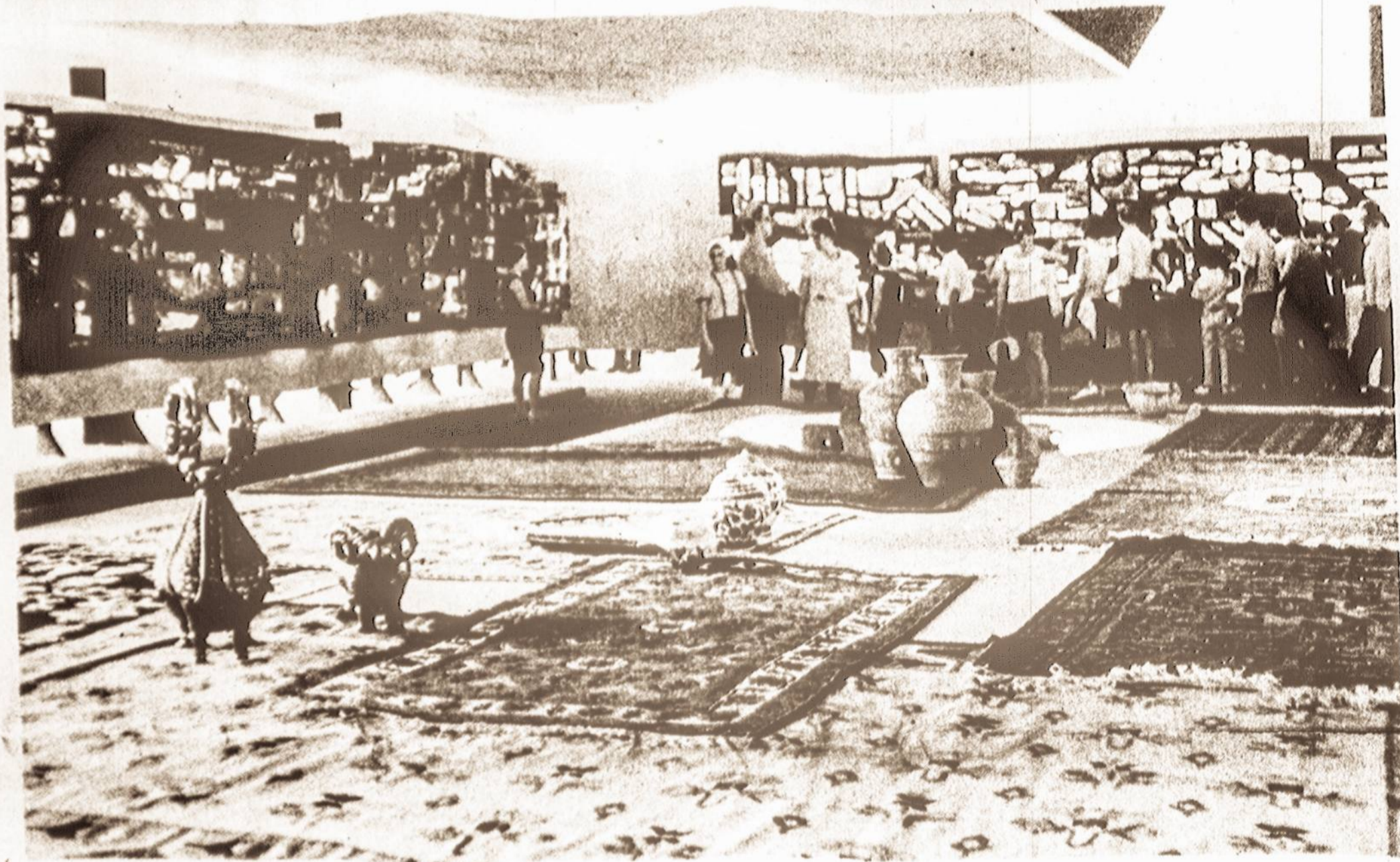
Kaip papildyma apie Lietuvą prie šiu informacijų iš "sovietinių šaltinių, Montrealio lietuviai vietos spaudoje angliškai ir prancūziškai paskelbė atsišaukimą, kuriame jie nušvietę padėti Lietuvoje kitokioje šviesoje. Jie pabrėžė, kad sovietinis režimas Lietuvoje įvestas per jėgą, kad Sovietų Sąjunga Lietuvą

KAIRĖJE - Tik upė, kurios šioje nuotraukoje nematyti, skyrė didvalstybių - JAV (kairėje) ir Sovietų Sąjungos (dešinėje) paviljonus, kuriuose išdėstyti idomūs eksponatai, publikos gausiai lankomi.

APAČIOJE - Garsūs lietuvių vitražininkų A. Stoškaus ir A. Garbausko "Tėvynė" ir K. Morkūno "Himnas darbai" (dešinėje).

S. NARKĖLIŪNAITĖS NUOTRAUKOS

laiko ir išnaudoja kaip savo koloniją ir kad Lietuva neturi tos laisvės ir nepriklausomybės.

LIETUVOS DIENAI DAUG EKSPONATŲ

Be nuolatinio eksponatu, Lietuvos skyrius birželio 20 - 23 dienomis buvo ypatingai daug papildytas. Pabrėžiama, kad tai kas eksponuojama, lietuvių tautos sukurta per visą istoriją, išskiant labiausiai, kas jos pasiekta tarybiniais laikais.

Kalbėse buvo nurodoma, kad Lietuva šiuo laiku savo prekes eksportuoja į 70 pasaulio šalių, įskaitant ir Kanadą. Žinovai ypač domėjosi Lietuvos staklėmis "SE12", magnetola "Minija", medicinos aparatais, kardiografu, chirurginiu osteometru, prietaisu, panašiu į radarinius akinius, kurių pagalba akliems suteikiama galimybė matyti.

Lankytojai turėjo progos pamatyti foto nuotraukose, kaip atrodo kai kurie naujausi Vilniaus, Kauno ir kitų miestų pastatai. Jie taip pat matė ir Lietuvos menininkų darbų -- jų tarpe A. Stoškaus, K. Morkūno ir kitų vitražus, Mikėno, Jokūbonio skulptūras, daugelio dailininkų aliejaus kūrinius, Skirutytės, Makūnaitės, Krasausko ir kitų grafikos darbus.

Ypač gausu buvo gintaro dirbinių, medžio drožinių,

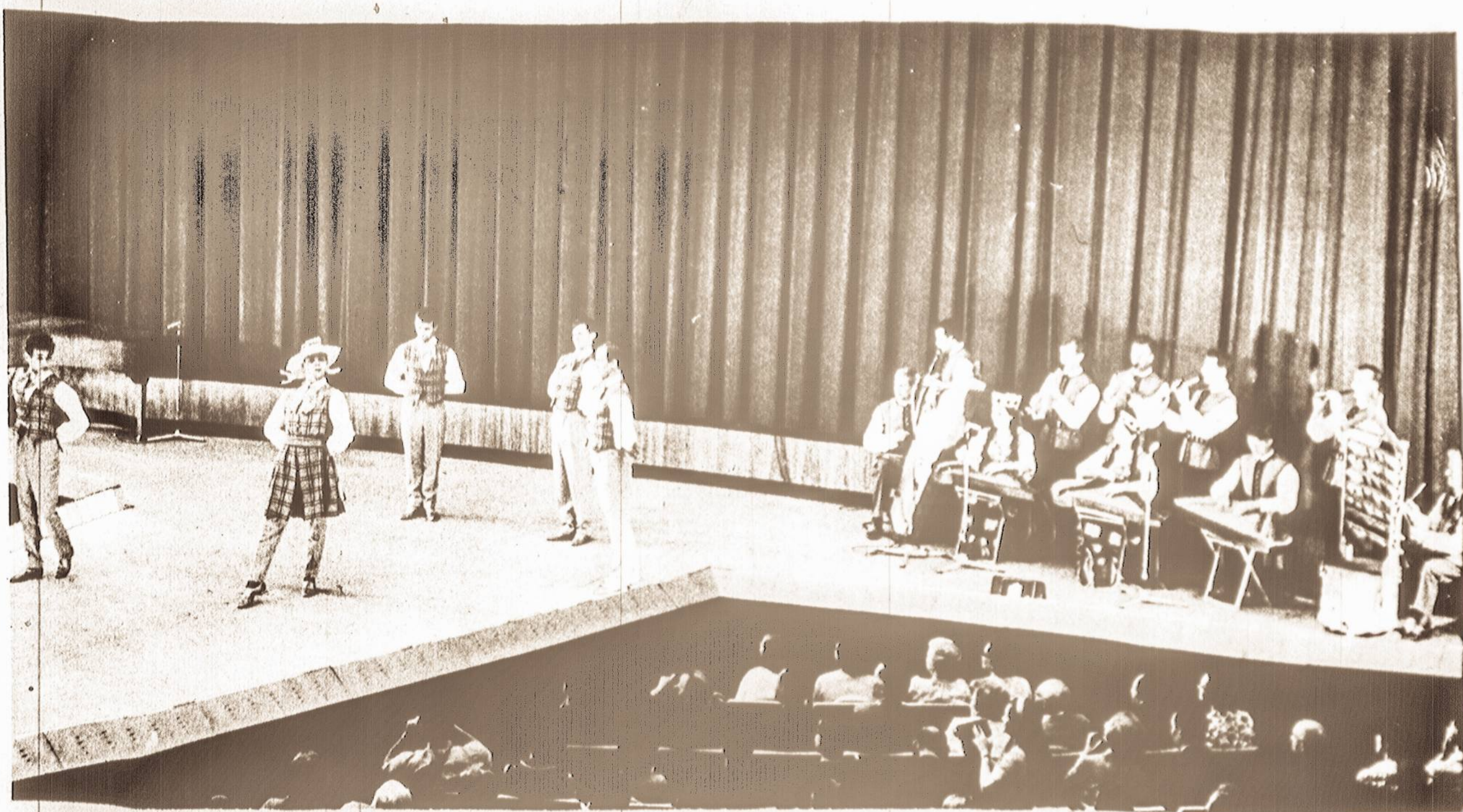
Tęsiama 8 psl.

Lietuvių grafiku parodos detalė.

Parodos lankytojai domisi lietuviškais juostomis.

Atliekamas komiškas šokis "Gaidys", liaudies instrumentalistams pritariant. Apačioje dalis publikos. Šis šokis publikos visais kartais buvo labai šiltai sutinkamas.

S. NARKĖLIŪNAITĖS NUOTRAUKOS

LIETUVOS MENININKAI MONTREALIO PARODOJE

Vladas Krupickas atlieka lietuvių liaudies melodiją senovišku lietuvių liaudies mušamuoju instrumentu, vadinamu "skrabalai".

ANSAMBLIS "LIETUVA"

Iš 120 artistų sudarančių "Lietuva" ansamblio kolektyvą, į Montrealio expo 67 buvo atvykę 30 šokėjų ir instrumentalistų. Jų tarpe buvo šie: Kazys Budrys, Antanas Jonušas, Juozas Jauniškis, Juozas Ciplys, Ona Jankauskienė, Irena Kuškaitė, Alg. Prusevičius, Romualdas Mankevičius, Vladas Krupickas, Julius Škema, Almutė Kankevičiūtė, Gr. Vaitkevičienė, Janina Barniškienė, Gražina Mickutė, Elena Urbanovičiūtė, Kęstutis Tamulevičius, Henrikas Uznyš, Vaclovas Paukštė, Bronius Laurinkėnas, Vytautas Banys. Ansambliui vadovauja Vladas Bartusevičius.

Garsusis Lietuvos styginis kvartetas, Lietuvai laurus laimėjęs Belgijoje ir kitur. Kvartetą sudaro muzikai - Eugenijus Paulauskas, Kornelija Kalinauskaitė, Jurgis Fledžinskas ir Romualdas Kulikauskas.

Detalė iš "Lietuvos" ansamblio liaudies instrumentalistų

IŠ MONTREALIO EXPO 67

Atkelta iš 6 psl.

juostų ir kt. Lietuva EXPO '67 lankytojams pasiliks žinoma kaip gintaro kraštas.

Lietuvos spaudos sovietiniame paviljone gana gausu, o Lietuvos dienomis, kaip pasakojo prie knygų budinti Marcinkevičienė, buvę 132 pavadinimų knygų, 12 pavadinimų žurnalu. Parodos lankytojai toms knygoms domisi ir perka. Per dieną jų parduodama \$300-500 vertės. Populiariausi esą Donelaičio, Žemaitės, Biliūno, Cvirkos, Mykolaičio-Putino, Mieželaičio, Venclovos, Marcinkevičiaus ir kt. raštai.

Eksponuojamų knygų tarpe yra ir mokslinių veikalų. Taip pat yra įvairių albumų.

LIETUVOS DIENOS IŠKILMĖS

Birželio 23 d. rytą prie Sovietų Sąjungos paviljono pakelta Lietuvos ir Sovietų Sąjungos vėliavos. Iškilinėse dalyvavo visa Lietuvos delegacija, vadovaujama Ksavero Kairio, lietuviai menininkai, Sovietų Sąjungos ambasadorius Kanadai J. Špedka, Sovietų S-gos parodos gen. komisaras Borisov ir EXPO '67 pareigūnai. Iškilnių pamatyti buvo susirinkęs nemažas būrys parodos lankytojų, jų tarpe ir lietuvių ne tik iš Montrealio, kitų Kanados vietovių, bet iš JAV, net iš Vokietijos.

Visą dieną per paviljono garsiakalbius skambėjo lietuviška muzika, o salėje buvo rodomi lietuviški filmai. Tą dieną įvyko du koncertai -- vienas prieš piet, antras -- didysis -- vakare. Abiejų programa buvo perduodama per TV.

LAIKRAŠTININKŲ IR VEIKĖJŲ PRIĖMIMAS

Prieš didįjį koncertą, kuris įvyko 7:30 val., Sovietų S-gos parodos komisaras Borisov Lietuvos delegacijai pagerbti surengė priėmimą. Jame svečiai

pirma pašvaišino, o paskui klausėsi kalbų, kurias pasakė Sovietų S-gos parodos komisaras, EXPO '67 atstovai ir Lietuvos delegacijos vedėjas. Svečių pobūvyje buvo arti 500. Jų tarpe, kaip ir visoje Lietuvos dienu programoje, dalyvavo ir dypukų veikėju, net keturi kunigai, Matėsi V. Rastenis su žmona, Nepriklausomos Lietuvos red. J. Kardelis su žmona ir administratorius Paukštaitis. Vyt. Alseika ir kt.

DIDYSIS LIETUVOS MENO KONCERTAS

Po priėmimo, tie patys svečiai vėl susitiko. Tai buvo auditorijoje, kurioje savo pasirodymui rengėsi menininkai. Koncertas praėjo pakilia nuotaika, o kai Vaclovas Daunoras sudainavo "Lietuva, brangi", publika ne tik plojo, bet ir verkė.

Ir tuo pačiu momentu, vos baigus nuaidėti birbynininkų lydėjusios šokiams muzikos garsams, atsiveikinant, salės gale pasigirdo "Lietuva, Tėvyne mūsų". Didelė publikos dalis sustojo, pakilo iš vietų ir Lietuvos delegacijos nariai ir išėjo iš salės. Tuo tarpu salės gale tebeaidėjo himnas, kurio garsus nustelbė garsia kalbiai su lietuviška liaudies muzika.

Vėliau dėl šito įvykto buvo įvairių komentarų. Jo organizatoriai -- Montrealio lietuviai -- privačiai aiškino, kad šiuo žygiu jie norėjo pasauliui priminti, jog Lietuva nėra laisva ir nepriklausoma ir kad tos laisvės ir nepriklausomybės ji trokšta, bet parodoje negalinti laisvai jos pademonstruoti. Montrealiečiai, esą, šią demonstraciją surengė ne prieš Lietuvos lietuvius, bet prieš rusus.

Vėliau buvo prisibijoma, kad panašių dalykų gali pasikartoti ir didžiuliam priėmime, kuris rytojais dieną buvo rengiamas Vytauto Klube. Bet ten nieko neįvyko, o išvakarių de-

monstracijos rengėjai aiškino, kad jie nemanę ką nors daryti ten, kur lietuviai su lietuviams susitinka lietuviškoje, bet ne rusiškoje pastogėje.

PRIĖMIMAS LIETUVOS SVEČIAMS MONTREALIO LIETUVIŲ KLUBE

Iš Lietuvos atvykusiems svečiams pagerbti ir su jais susipažinti Montrealio lietuviai, Lietuvių Literatūros Draugijos vardu, Vytauto Didžiojo Klube birželio 24 d. surengė didelį bankietą. Sėdimų vietų buvo virš 600, kurių visos buvo užimtose, o stovėjo dar apie 100.

Ant stalo gražus tortas su užrašu: "Sveiki, brangūs tautiečiai iš Lietuvos". Virtuvėje apie 10 vyresnio amžiaus patyrusių šeiminkliu gamina skania lietuvišką vakarienę. Vyriausia-Kazė Keršienė.

7:30 val. turėjo prasidėti bankietas, bet prasidėjo, kaip visur pas lietuviuos, valandą vėliau.

Sulaukus svečių, prabyla Jonas Vilkelis: "Pradedame pramogą. Sveiki, mieli tautiečiai iš Lietuvos, brangūs svečiai iš Amerikos ir Kanados, o taip pat montrealiečiai, kurių šiandien turime tiek daug".

Jisai pakviečia vakarui vadovauti komiteto pirmininką Juozą Lesevičių.

Iš svečių kalba Lietuvos delegacijos vedėjas Ksaveras Kairys. Jis kalbatrumpai sako, kad Kanada ir Lietuva esančios arti viena kitos -- iš Vilniaus į Maskvą 1 val., iš Maskvos per Grenlandiją, į Montrealį 12 valandų. Nuo Baltijos jūros krantų ir Nemuno žemės lietuvių jįsi palinkėjo visokeriopos laimės Kanadai, amerikiečiams ir kanadiečiams.

Šv. Kazimiero par. klebonas kun. dr. Feliksas Juzevičius, (su juo dalyvavo ir kun. Jonas Gaudzė, dalyvavęs visose kitose pramogose) sveikindamas Lietuvos svečius, pareiškė, kad lietuvių su lietuviu susitikimą turi lydėti meilė, nežiūrint kokių pažiūrų jie bebūtų. Jis priminė, kad Lietuvoje dabar nėra laisvės, taip kaip jos nebuvo ir Lietuvoje, kuri buvo prieš 25 metus. "Žinodami, kaip sunku buvo jums be laisvės, kurios jums buvo atimtos, jūs supraskite ir tuos, kurių laisvė dabar atimta". Klebonas ypač pabrėžė religinės laisvės nebuvimą ir reikalą ją sugrąžinti.

Brooklyno Laisvės redaktorius Rojus Mizara ir Kanados Liaudies Balso atstovas Jarauskas pasveikino svečius JAV ir Kanados pažangiosios lietuvių bendruomenės vardu. Tarp kita, Mizara pažymėjo, kad Lietuva pasaulio lietuvių dvasiškiams pagamino gražų mišiolą.

Vienybės vardu kalbėjo Jonas Valaitis, išskeldamas šio pobūvio istorinės reikšmės pobūdį, kada vienoje salėje yra pati didžiausia grupė lietuvių iš Lietuvos, keli šimtai amerikiečių, kanadiečių ir iš kitų valstybių lietuvių, suvažlavusių vieni kitus pažinti ir pasikalbėti lietuviškomis problemomis. Jis vylėsi, kad toks susitikimas duos įkvėpimo panašioms susitikimams New Yorke ir kitur. Pabrėžęs,

Lietuvos laikraštinkas Albertas Laurinčiukas Montrealio expo 67 susipažįsta su Vienybės bendradarbiu Vytautu Zalatoriumi iš Chicagos, kuris nuotraukoje (dešinėje) matomas su savo dukrele. S. Narkėliūnaitės nuotr.

kad lietuvių tauta yra per maža skirstytis, pasidžiaugė, kad dabar buvo progos visiems pabendrauti.

Kalba Lietuvos Mokslų Akademijos prezidentas Juozas Matulis. Jis atstovauja Lietuvos mokslo darbuotojus, Lietuvos Mokslų Akademiją. Sako, kad vien aukštojo mokslo Lietuvos žmonėms sutalpinti šiaudien reikėtų net 4 tokių salių, o visų mokslo žmonių Lietuvoje nesutalpintum nė dešimtyje tokio didumo salių. Dabar, sako, mes visi esame viena didelė šeima. Ateityje sujungsimė jėgas, kad lietuviai užmegzti dar didesni indėli pasauli.

Kanados parlamento narys Brice Mackasey, Kanados vardu, svečius iš Lietuvos ir Jungtinių Valstijų šiltai sveikina ir kviečia jaustis kaip namie. Pažymi, kad Kanada norinti užmegzti dar glaudesnius ryšius. Kanados 100 m. sukakties proga, esą, svečių pasikeitimas, vieniems ir kitiems aplankant vieni kitų kraštus, su jais susipažįstant, esanti geriausia priemonė taikai pasaulyje palaikyti.

Lietuvos rašytojų vardu vyriausiasis Švyturio redaktorius Alfonsas Bieliauskas pasveikino kanadiečius

ir JAV lietuvius. Pasidžiaugė galėjęs sutikti jų tiek daug, ypač Lietuvos dienose Tarybų paviljone. Esą, menas suartina žmones iš visur, jaunos ir vyresniosios kartos. Tai įsitikinę Lietuvos kūrėjai. Ta proga Vytauto Klubui jis padovanojo du paveikslus, kad klubą lankantiesiems lietuviams primintų Lietuvos svečių viešėjimą.

Klubo reikalų vedėjas Jonas Petrusis sveikino svečius savo ir Klubo vardu. Jis nuoširdžiai dėkojo už reikšmingas Klubui dovanas ir prašė perduoti Klubui ir kanadiečių sveikinimus broliams Lietuvoje. Jis pabrėžė, kad Klubas yra nepriklausomas, jame yra vietos sveiči ir susipažinti visiems lietuviams, ir kad visi lietuviai čia sutinkami kaip broliai. Kanadai minint 100 metų sukaktį, Klubas minį 60 metų.

Po kalbų sekė programa, kurią atliko Lietuvos menininkai. Vėl aidėjo žavinga lietuviška muzika, vėl karšti aplodisimentai. Po programos buvo vakarienė, o po jos šokiai. Po būvio dalyviai dar ilgai dailiosi įspūdziais su svečiais iš Lietuvos.

RAY'S LIQUOR STORE
Phone Virginia 3-3544

Didelis pasirinkimas įvairių importuotų gėrimų

Žemos kainos

Joseph Misūnas
103-55 Lefferts Blvd.
Richmond Hill, N. Y.

WINTER GARDEN AVERN Inc.
1883 MADISON STREET
BROOKLYN 27, N. Y.
(Ridgewood)
Tel. EVergreen 2-6440

Salė vestuvėms ir kitokioms pramogoms. Be to, duodami polaidotuviniai pietūs. Pirmos rūšies lietuviškas maistas prieinama kaina.

VYTAUTAS BELECKAS
Savininkas (Prie Forest Ave. stoties)

WHITE HORSE Tavern

BARAS IR RESTORANAS
Duodami polaidotuviniai pietūs.

86-16 Jamaica Ave.
Woodhaven, N. Y.
Tel. Virginia 6-9519

FRANAS BRUČAS
Savininkas

Republic LIQUOR STORE

JUOZAS BRUŽINSKAS
Vedėjas

322 Union Ave. Brooklyn, N. Y.
Tel. EV 7-2089

SUSITIKIMAI... SU SVEČIAIS IŠ LIETUVOS

Lietuvos delegacijai pagerbti pobūvyje sovietų paviljone kalba delegacijos vedėjas Ks. Kairys, jo dešinėje Lietuvos užs. reik. ministrė L. Diržinskaitė.

Vienybės redaktorius Jonas Valaitis pokalbio metu su Lietuvos delegacijos vedėju Ks. Kairiu Vytautu Klube.

Buv. Lietuvos operos solistė Elzbieta Kardelienė (montrealietė) kalbasi su Vilniaus miesto burmistru J. Vildžiūnu.

Dalis svečių priemime, kuris įvyko Lietuvos delegacijos garbei. Jų tarpe Lietuvos Aukščiausios Tarybos pirm. A. Barkauskas (ketvirtas iš dešinės), Ieva Mizarienė, dail. Feiferis su žmona, Karosienė iš San Francisco, dr. A. Petrika su žmona, Mildred Stensler Stasys Jurčius iš Lietuvos ir kiti svečiai.

S. NARKELIŪNAITĖS NUOTRAUKOS

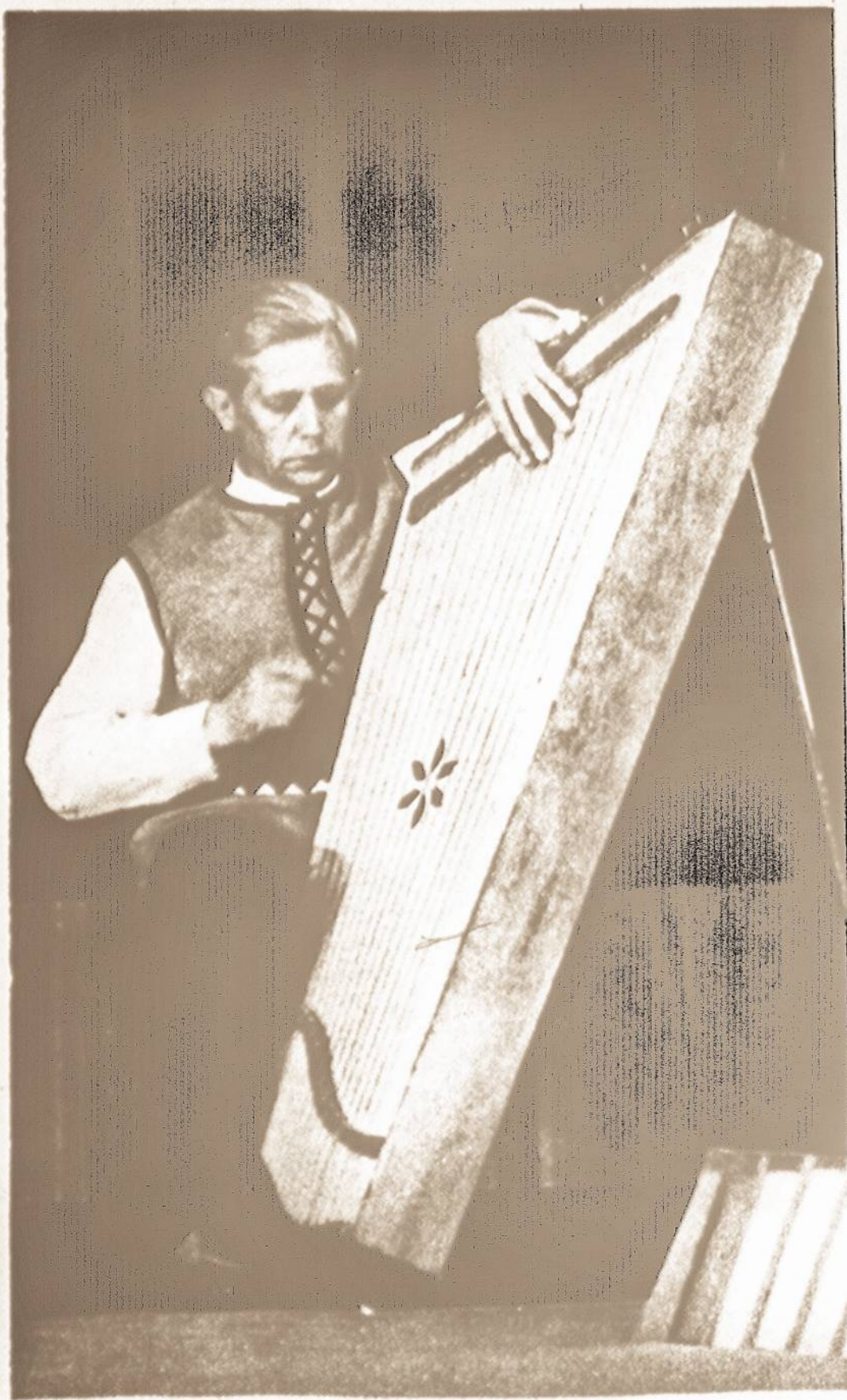

Newyorkietė Adelė Batalienė (vid.) susitinka su Liet. užs. reik. ministere L. Diržinskaitė. Kairėje Mirta Paukštytė iš Buenos Aires, Argentinos.

Kalbant apie Vilnių, „Vienybės“ leidėja Valerija Tysliavienė su Vilniaus miesto burmistru J. Vildžiūnu. Toliau - Jonas Valaitis kalbasi su kaunieta dainininke S. Rapalfene.

**... Jie šoko ir dainavo,
ir kanklėmis kankliavo,**

Emigracijos lietuvius maloniai nustebino išdidintos lietuviškos kanklės, kuriomis ansamblio "Lietuvos" grupės nariai kankliavo. Nuotraukoje kanklininkas R. Mankelevičius.

Linksma lietuviška polka, kurią "Lietuvos" ansamblio šokėjų grupė atliko Lietuvių Klube, Montrealyje.

Vilniaus krašto senelių šokis, kurį atliko "Lietuvos" ansamblio šokėjai.

— O LIETUVIAI GĖRĖJOSI...

Dalis publikos sovietų paviljono cinema teatre žavisi Lietuvos menininkų pasirodymu.

S. Narkėliūnaitės nuotraukos

VIENYBĖ, 1967 birželio 30 d.

SPORTAS

Edvardas Šulaitis

Pernai žadėtas naujas Sporto žurnalo numeris pasirodė beveik po metų pavėlavimo New Yorke. Jis paženklintas Nr. 1 (17) ir 1967 m. kovo mėn. data. Tai 16 puslapių leidinys gana gerame popierėje, redaguojamas Kęstučio Čerkeliūno, leidžiamas Šiaurės Amerikos Lietuvių Fizinio Auklėjimo ir Sporto Sąjungos, kuri dabar būstinę turi Toronte.

Šis numeris kiek įvairnesnis už anksčiau pasirodžiusius, ypatingai už Nr. 16-ji, kuriame vyravo visokie prisiminimai. Dabar iš šio žanro rašinių tebėra Stasio Garbačiausko straipsnio "Pirmieji žingsniai" tęsinys. Prisiminimais šiek tiek kvėpia ir Antano Bagdžiūno straipsnis (bent jo pirmoji pusė) "Futbolo prieauglis seniau ir dabar (beje, šio rašinio motto paimti Juozo Tysliavos žodžiai: "Keturi vežimo ratai; ratų nematyt. Nežaboti mūsų metai -- nieks negal pavyti!). Tačiau šie autoriai moka pasakoti įdomiai, netaip kaip kai kurie kiti prisiminimų rašytojai, kurie bala žino ką nori pasakyti.

Šiame Sporte visas puslapis yra skirtas Vacio Steponio pasakojimams apie matytus Lietuvos sportininkus Lietuvoje ir sutiktus Lietuvos krepšinininkus Varšuvoje. Šiame rašinyje autorius dėsto ge-

rokai subjektyvius įspūdžius, patirtus trumpoje savo išvykoje praėjusiais metais. V. Steponis, žinoma, reikia sveikinti už drąsą: tuo tarpu, kuomet daugumas vykstančiųjų aplankyti savo tėvynę, stengiasi savo vizitus nutylėti, šitas ėmė ir net rašini iš tos viešnagės išpoškino. Ir, reikia pasakyti, jog jo rašinys yra gerokai informacinis, nors kai kurie teigimai labai abejotinos vertės. Čia jis teigia, jog prieškarinis SS Kovas "gerokai žalgiūni (reprezentacinei Lietuvos futbolo komandai, žaidžiančiai Sov. Sąjungos A klasėje) aptašytų šonus". "Jau ir mūsų Brooklyno Lietuvių Atletų Klubu vienuolikė, kai ji buvo aukštumoje, prieš gerą tuziną metų dabartiniam žalgiūni būtų galėjusi, kaip sakoma, juoko pridaryti..." -- pasakoja V. Steponis. Šią jo pastabą, manau, reikia priimti kaip sveiko lokalinio patriotizmo" pasireiškimą.

Įdomūs yra Steponio pasakojimai apie geriausios Lietuvos krepšinio komandos -- Kauno Žalgirio sutikimą Varšuvoje, kur ji rungtyniavo prieš Varšuvos Legiją. Jis susitikimą sutos komandos treneriu Vytautu Bimba apasakoja. Kalbamės apie lietuvišką krepšini, apie sportininkus, sportinę veiklą Lietuvoje ir Amerikoje. Pasiūliau ir pas-

Rimas Dirvonis, krepšinininkų išvykos į Lietuvą vadovas, sėdi tarp žymiųjų Lietuvos krepšinininkų - J. Daktaraitės ir S. Butauto, kai anie 1959 m. viešėjo Amerikoje. Tada Daktaraitė buvo pasaulio čempiono - Sov. Sąjungos rinktinės narė, o S. Butautas - jos treneris. Kraštuose sėdi: Ed. Šulaitis (kairėje) ir V. Adamkevičius. Beje, Stepos Butautas šiuo metu ir vėl yra arti Amerikos - Kuboje, kur vienerius metus treneruos Kubos olimpinę komanda.

mus atvažiuoti, į Ameriką, arba, sakau, gal mus pasikviestumėte. "Mielai, sako, jei tik norėtumėte ir jus valdžia išleisti". Tačiau jam žalgiečiai atrodė prastokai: "Vyrai augsti, energingi, betgi kai kurie dar per svieži, neprikyrę... Nieko panašaus į dabartinį išstobulintą amerikiečių krepšini. Mažai kas meto viena ranka..."

V. Steponis kitą kartą žada parašyti apskritai apie sportą Lietuvoje. Lauksime jo tų informacijų!

Šiame Sporto numeryje yra aprašomos ir naujos mūsųose sporto šakos: golfas ir šaudymas, duodant žinių apie šių šakų varžybas. Vienoje vietoje yra sėjama optimistinė viltis, kad "bendroje lietuvių sportininkų šeimoje pajusime, kad ir šaudymas yra sportas lygus kitom sporto šakoms".

Labai pesimistinių minčių pateikia Sporto Sąjungos pirmininkas Sigitas Krasauskas, kuris teigia: "Apskritai, mūsų veikmė yra įgavusi daugiau proginės nuotaikos. Kai kyla reikalas pasireikšti, laimėti, tada sukrintama, padaroma, o po to vėl snūduriavimas iki kitos viliojančios progos. Taip jau pasidaro, jog mūsų vadovai, pasiekę kiek vyresnio amžiaus ribą, jaučiasi pavargę. "Kada nors kur pagelbėsime -- savo juk padarėme... Reiškia -- po mūsų, nors ir tvanas"...

D. POZNIAKAS iš Vilniaus Romoje laimėjo Europos čempionatą. Dalyvavo ir R. Tamulis, kuris turėjo nepaprastų galimybių pasižymėti, bet nelaimėje prakitęs antaki, tikslo nepasiekė.

Humoreska

Be žodžių.

- Tėveli, sapnavau, kad man davei penkinc...
- Pasilaikyk ją, vaikeli.

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI

LICENSED UNDERTAKERS

JUOZAS KAVALIAUSKAS

LICENSED PENNA AND NEW JERSEY
1601 S. Second Street, Philadelphia, Pa.

Telefonas: DEwey 4-5136

CHARLES J. ROMAN

(RAMANAUSKAS)

1113 Mt. Vernon Street, Philadelphia, Pa.

Telefonas: POplar 5-4110

STEPHEN AROMISKIS

(ARMAKAUSKAS)

423 Metropolitan Ave., Brooklyn 11, N. Y.

Koplyčia laidotuvėms Tel. EVergreen 7-4335

M. P. BALLAS FUNERAL HOME

ALB. BALTRŪNAS-BALTON

660 Grand Street Brooklyn, N. Y.

NOTARY PUBLIC Tel. STagg 2-5043

JOSEPH GARSZVA

UNDERTAKER AND EMBALMER

JOSEPH J. GARSZVA, Jr.

231 Bedford Avenue, Brooklyn 11, N. Y.

Telefonas: EVergreen 8-9770

ŠIE LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI IŠNUOMOJA AUTOMOBILIUS ĮVAIRIEMS REIKALAMS

Park Florist

Gėlės pristatomos i bet kurias pasaulio vietas.

Mr. and Mrs. Matthew MAŽEIKA

80-15 JAMAICA AVENUE Woodhaven 21, N. Y.

Virginia 9-3112

Haven Realty

Perkant - Parduodant Namus ar Išnuojant Butu Apdraždos

federalinių ir valstybių (Income Tax) užpildym., pirkimui piniginių perlaidu (Money Orders) ir įvairiausiai kitais reikalais, - kreipkitės į

HAVEN REALTY & INSURANCE
87-09 Jamaica Ave. Woodhaven 21, N.Y.

VI. 7-4477

Joseph Andrušis Travel Bureau

BILJETAI PARDUODAMI VISOMIS SUSISIEKIMO PRIEMONEMIS Į VISAS PASAULIO VIETAS.

Atdara kasdien nuo 9 v. r. iki 9 v.v.

VIENYBĖ

* PROF. DR. ALDONA ŠLEPETYTĖ su New Yorko profesorų grupe išvyko į Paryžių, kur viešės pas sesutę Birutę ir švogeri A. Venskų. Ten nuo gegužės mėn. pradžios vieši Teodora Šlepetienė iš Jackson Hts., N.Y.

* MARIJA IR PRANAS ELSKAI, Newark, N. J., paminėjo vedybinio gyvenimo sukaktį.

* PREL. M. KEMEŽIO, Elizabeth, N. J. liet. parapijos klebono rūpesčiu, gautas iš Newarko Vyskupo leidimas visose lietuvių parapijose rinkti aukų religinei šaipai.

* VIENYBĖS REDAKTORIAI - S. Narkėliūnaitė, Jonas Valaitis ir leidėja V. Tyslavienė buvo išvykę į Montrealio expo 67 ir dalyvavo Lietuvos dienos programose, kur susitiko su Lietuvos menininkais ir svečiais. Parodoje taip pat dalyvavo Vienybės bendradarbis Vytautas Zalatorius iš Chicagos, su žmona ir dukrelėmis. Ta proga Zalatoriai apsilankys ir kitose Kanados provincijose.

* DAIL. VIKTORAS VIZGIRDA SU ŽMONA, iš Bostono, lankėsi New Jersey pas savo sūnų Rimtą ir Danguolę Vizgirdus. Perna Vizgirda lankėsi Lietuvoje, kur tuo metu vyko jo kūrinių paroda, apie kurią, ir bendrai apie Lietuvą, papasakojo įsiai įdomių įspūdžių.

* DR. PRANAS VIKTORAS RAULINAITIS iš Los Angeles, Cal., lankėsi eilėje vietovių, tarp jų Chicagoje ir New Yorke, o po to nuvyko į pasaulinę parodą Montrealyje. Grįždamas sustos Akron ir Cleveland, Ohio, taip pat Washington, D. C. Grįžta į Los Angeles liepos 7 d. Ten jis dirba kaip teisininkas, teismo vertėjas, apdraudis ir nekilnojamosios nuosavybės agentas.

* NEW YORKO LIETUVIAI MUZIKAI pirmieji pradės sekančių metų Lietuvos 50 m. sukakties minėjimą dar šiemet. Gruodžio 10 d., sekmadienį 4 v. p. p. Franklin K. Lane High School, Brooklyn, N. Y. patalpose, jie rengia įžanginę muzikos šventę.

* PRANAS LUSCH, 1466 Beach Ave., Bronx, N. Y. 77 m. amžiaus mirė birželio 25 d.

* ALT S-GOS 1. ir 11 SKYRIAI šaukia susirinkimą birželio 30 d. 7 v. v. Atletų klube, 1332 Halsey St., Brooklyne. Susirinkimas paskutinis prieš 3 mėn. atostogas.

* LIETUVIŲ KLUBŲ ATSTOVŲ suvažiavimą kviečia Jonas Petrulis, Lietuvių Klubo Montrealyje, Kanadoje, vedėjas. Suvažiavimas įvyks sekmadienį, rugsėjo 2 d., 2 val. p.p. Montrealio Lietuvių Klube, 2161 St. Catherine St. East.

* IEŠKOMA MOTERIS - prižiūrėti senutę, gyvenančią su dukromis Brooklyne. Pageidaujama, kad kartu gyventų. Labai geros sąlygos. Prašomą telefonuoti: BA 4-0104.

DARIAUS IR GIRĖNO MINĖJIMAS.

Jau suėjo 34 metai nuo Dariaus ir Girėno skridimo į Lietuvą. Šiai sukakčiai paminėti ruošiamos išskilmės šeštadienį, liepos 15 d. 3 val. popiet prie Dariaus ir Girėno paminklo, Lituanica Square, Union Ave. ir So. 2nd St., Brooklyn, N. Y. Programoje:

Invokacija skaitys kun. Juozas Čekavičius; vėliavų iškilimas, himnus giedos solistė Louise Senken; lietuviškai kalbės dr. Bronius Nemickas; anglų kalba -- adv. Steponas Briedis, Jr. ir Euphrosina Mikužūtė, SLA centro Iždininkė. Žodį tars komiteto nariai Brone Spūdienė, P. J. Montvila ir Jonas Šaltis.

Nuoširdžiai kviečiame ir kitas patriotines draugijas bei vienetus su vėliavomis, taipgi paskirus asmenis dalyvauti minėjimo išskilmėse. Prie paminklo bus padėta gėlių.

DARIAUS IR GIRĖNO PAMINKLO PASTATYMO KOMITETAS

Lietuviai legionieriai atžygiuoja į koplytėlės pašventinimo iškilmes.

S. Narkėliūnaitės nuotr.

LIETUVIŲ KOPLYTĖLĖ CORONA PARKE

Nuotraukoje: VLIKO pirm. dr. K. Valiūnas deda vainiką prie koplytėlės, minint Baisiojo Birželio įvykius. Dešinėje Mykolas Cibas, dirigavęs jungtiniams chorams.

Pakelės koplytėlė, milijonams Pasaulinės parodos lankytojų priminusi Lietuvą New Yorke 1964-5 metais, dabar jau stovi kaip nuolatiniis lietuvių paminklas Flushing Meadows-Corona parke.

New Yorko miesto Parkų departamentas, kuris visą buvusį parodos rajoną pavertė parku, lietuviams davė leidimą tą koplytėlę atnaujinti ir palikti toje vietoje, kur jina stovėjo Parodos metu.

Koplytėlės atnaujinimu rūpinosi specialus prie New Yorko apygardos LB sudarytas komitetas, pirmininkaujamas Petro Wyteno. Taip pat buvo gautas leidimas šalia koplytėlės iš abiejų pusių pastatyti vėliavoms stiebus -- vieną JAV vėliavai, kitą Lietuvos trispalvei, kurios bus tenai iškeliamos ypatingomis progomis.

Birželio 17 d. prie koplytėlės įvyko iškilmės, skirtos jos pašventinimui ir Baisiojo Birželio įvykiams paminėti. Iškilmės prasidėjo į aikštelę atžygiavus legionieriams su vėliavomis ir choristams. Apie trejetui šimtų newyorkiečių dalyvaujant, pirmiausia nuskambėjo JAV ir Lietuvos himnai. Virš stiebų iškilo vėliavos, JAV vėliavą iškėlė New Yorko valstybės Seimo atstovas Stanley J. Pryor, kuris lietuviams tą vėliavą ir padovanojo. Ji prieš tai

yra kabojusį virš New Yorko valstybės kapitoliaus Albany mieste. Lietuvos vėliavą parūpino Brooklyno Dariaus ir Girėno postas.

Prel. J. Balkūni sukalbėjus invokaciją, koplytėlės papėdėje Moterų Vienybės ir Lietuvos Vyčių atstovai padėjo vainikus. Programą atidarė komiteto pirm. P. Wytenus, pakviestas kalbėti New Yorko apygardos LB pirmininką A. Vakselį. (Vakselis yra buvęs New Yorko Liet. komiteto pasaulinei parodai pirmininku antroje to parodos pusėje 1965 m. Tada buvo gautas leidimas prie koplytėlės iškelti Lietuvos vėliavą. Koplytėlės dedikavimas įvyko 1964 m. birželio 14 d., tada Parodos komitetui pirmininkaujant dr. Jokūbui Stukui. Koplytėlė tada pašventino Brooklyno vysk. augziliaras Joseph P. Denning.)

Po Vakselio, kalbas pasakė Lietuvos Gen. Konsulato New Yorke atstovas konsulas A. Simutis, Estijos Gen. Konš. atstovas Aksel Linkhorst, VLIKO pirmininkas dr. K. Valiūnas. BATUNO atstovas Norbert Trepsa, kongresmanas Joseph P. Addabbo ir kt.

Kalbėjusieji pristatinė 1964-65 metų Pas. parodą, kurios metu ši koplytėlė atkreipė į save milijonų lankytojų akis ir jiems

Kalba Peter C. Wytenus

priminė Lietuvą. Sustodami ties Baisiojo Birželio įvykiams, kalbėtojai priminė Lietuvos okupaciją ir 1941 birželio mėn. sovietų įvykdytas masines Pabaltijo tautų deportacijas.

Vokalinę iškilmių dalį atliko jungtinis choras, sudarytas iš New Yorko ir New Jersey chorių, vadovaujamas Mykolo Cibos, akompanuojant Aleksui Mrozinskiui. Dainininkė Vilija Butkutė solo atliko Schuberto Ave Maria ir Čerienės Lietuvos laukai.

Po iškilmių programos, New Yorko valstybės paviljono patalpose, kurios, parkų administracijos patvarkymu, paliekamos kaip nuolatiniis pastatas, įvyko pobūvis. Jame dalyvavo programos dalyviai ir Komiteto svečiai. (sn)